

Årsrapport 2004 for Fylkesmannen i Sør-Trøndelag

1	GENERELT OM VIRKSOMHETEN I 2004.....	2
1.1	Fylkesmannens lederkontrakt.....	2
1.2	Saksbehandlingstid og systematisk sammenligning	2
1.3	Organisasjon, personal og øvrige administrative forhold	2
1.4	Modernisering og interkommunalt samarbeid	6
1.5	Nettbasert informasjon	6
1.6	Geografiske informasjonssystemer	7
1.7	Likestilling	7
1.8	Grønn stat	8
1.9	Brukerundersøkelser.....	8
2	SENTRALE POLITISKE FØRINGER.....	8
2.1	Samordningsoppgaver og kommuneøkonomi.....	8
2.2	Velferd, helse og personrettet tjenesteyting	9
2.3	Oppvekst- og utdanningsområdet.....	10
2.4	Regional planlegging og arealpolitikk	11
2.5	Naturressursforvaltning – miljø og landbruk	13
2.6	Utvikling og verdiskaping	14
2.7	Samfunnssikkerhet og beredskap	15
3	RAPPORTERING PÅ FAGAVDELINGENES RESULTATOMRÅDER.....	16
3.1	Resultatområdene for Kommunal- og beredskapsavdelingen.....	16
3.2	Resultatområder for Landbruks- og bygdeutviklingsavdelingen	23
3.3	Resultatområder for Oppvekst- og utdanningsavdelingen	26
3.4	Resultatområder for Sosial- og helseavdelingen	34
3.5	Resultatområder for Miljøvernnavdelingen	45
4.	VEDLEGG	54
	Regnskapsoversikt pr. 31.12.04	54
	Rapportering - Fylkesspesifikt oppdrag knyttet til.....	54
	verneplaner	54
	fiskeforvaltning.....	54
	utvidet skogvern og vederlagsordningen.....	54
	nasjonalparkplanen og nasjonalparksentre	54

1 Generelt om virksomheten i 2004

1.1 Fylkesmannens lederkontrakt

Fylkesmannen har hatt følgende særlige oppfølgingspunkter i kontraktsperioden:

1. Moderniseringsarbeidet – strategi. Se punkt 1.4 og 3.1.21.
2. IKS-prosjektet – oppfølging. Se punkt 1.4.
3. Overholdelse av svarfrister i plansaker. Se punkt 1.2.
4. GisLink-prosjektet. Se punkt 1.6.
5. Samarbeidsavtalen med fylkeskommunen – oppfølging. Se punkt 2.4.
6. Se til at saksbehandlingstiden i enkeltsaker ikke overskrider de gitte mål. Se punkt 1.2

1.2 Saksbehandlingstid og systematisk sammenligning

Saksbehandlingstiden på utvalgte saksområder var som følger:

Saksområde	Saksbehandlingstid 31.12.04	Krav
Plan- og bygningsrådssaker - klagebehandling	3 mnd	3 mnd
Fri rettshjelp – søknader	2 mnd	2 mnd
arbeidsoppgaver	1 mnd	1 mnd
Sosialtjenesteloven - klagebehandling	2 (52 dager)	3 mnd

1.3 Organisasjon, personal og øvrige administrative forhold

Vi foretok ingen organisatoriske endringer i 2004.

Ved årsskiftet 2004/2005 var kjønnsfordelingen etter antall ansatte ved embetet 53,3 % kvinner og 46,7 % menn.

Fordelingen ved den enkelte avdeling i 2004 var som følger:

Avdeling	Antall ansatte	Andel kvinner antall (%)	Andel menn antall (%)
Emb.led.	2		2 (100)
FSE	2	1 (50)	1 (50)
AST	24	20 (83,3)	4 (16,7)
KOBA	21	11 (52,4)	10 (47,6)
LBA	32	14 (43,8)	18 (56,2)
MVA	19	7 (36,8)	12 (63,2)
OUA	16	9 (56,3)	7 (43,7)
SHA	23	12 (52,2)	11 (47,8)
totalt	139	74 (53,3)	65 (46,7)

I AST og MVA avviker kjønnsfordelingen særlig mye fra gjennomsnittet for embetet: AST er en kvinnedominert arbeidsplass, og i MVA er mannsdominansen fortsatt stor. Det er relativt liten turnover i disse avdelingene.

Totalt antall ansatte i embetet er redusert fra 143 i 2003 til 139 i 2004.

Stillingene ved embetet er fordelt på fem stillingsgrupper. I tabellen under fremkommer kjønnsfordelingen i de ulike stillingsgruppene ved embetet pr. 31.12.04:

Gruppe	Stillingskoder og betegnelse	Kvinner antall (%)	Menn antall (%)	Totalt antall (%)
1. Kontorstillinger I	1069 førstefullmektig 1070 sekretær 1409 sekretær	8 (88,9)	1 (11,1)	9 (6,5)
2. Kontorstillinger II	1071 kontorleder 1433 seniorsekretær	2 (100)		2 (1,4)
3. Saksbehandlerstillinger I	1063 førstesekretær 1064 konsulent 1065 konsulent 1408 førstekonsulent 1084 avdelingsingeniør 1085 avdelingsingeniør 0382 fylkesagronom 0434 fylkesskogmester	31 (67,4)	15 (32,6)	46 (33,1)
4. Saksbehandlerstillinger II	1087 overingeniør 1181 senioringeniør 1113 prosjektleder 1434 rådgiver 1364 seniorrådgiver	27 (45)	33 (55)	60 (43,2)
5. Lederstillinger	0129 ass. fylkesmann 0774 ass. fylkeslege 0779 fylkeslege 1059 underdirektør 1060 avdelingsdirektør 1062 direktør 1054 kontorsjef 1072 arkivleder fylkesmann	6 (27,3)	16 (72,7)	22 (15,8)
Totalt		74 (53,3)	65 (46,7)	139 (100)

Ved årsskiftet 2003/2004 var det kun én kvinnelig avdelingssjef ved embetet – og fem menn. I løpet av våren 2004 tiltrådte en kvinne stillingen som direktør for Kommunal- og beredskapsavdelingen – dermed var det to kvinnelige avdelingssjefer ved årsskiftet 2004/2005. På nivået under, ass. fylkeslege/underdirektør/kontorsjef/arkivleder, var det fire kvinner og 11 menn. Kun tre kvinner hadde personalansvar. Utenom formelle nestlederstillinger har to menn hatt funksjon som fast stedfortreder for avdelingssjefen.

Lønn

I forhold til lokale lønnsforhandlinger var partene ved embetet bundet av følgende felles protokolltilførsel fra 2.3.4-forhandlingene i 2003: ”Partene er enige om at det etter integrasjonen av Statens utdanningskontor og Fylkeslegen i Fylkesmannsembetet pr. 01.01.03 finnes utilsiktede lønnsforskjeller mellom medarbeidere og mellom fagavdelinger i embetet. Dette vil partene søke å gjøre noe med i kommende lokale lønnsforhandlinger”.

Dette førte til at partene i 2004 gjennom formøter og drøftinger prøvde å komme frem til hva som var utilsiktede lønnsforskjeller. De ble enige om at 2.3.3-forhandlingene og i noen grad 2.3.4-forhandlingene i 2004 skulle brukes til å utjevne de utilsiktede lønnsforskjellene mellom sammenlignbare stillingsgrupper som oppstod ved integrasjonen. Det var videre enighet om at saksbehandler-II-gruppen skulle prioriteres.

Ved årsskiftet 2004/2005, etter at de lokale forhandlingene med målsetting å jevne ut utilsiktede lønnsforskjeller, var gjennomført, så bildet slik ut:

Gruppe	Led/FSE	AST	KOBA	LBA	MVA	OUA	SHA	SUM
K I		27,2/28			29/	28/		27,5/28
K II		38/		40/				39/
S I		37,1/40	35,5/39	41,5/42,3	39,2/46	34/	44,5/	38,6/42,5
S II	60/62	52/56	48,2/49,3	47/51	/50,1	49/50	52,4/54,3	50,3/51,6
L	/79	48/	69/60,7	58/62,7	60/62,5	70/60	/71,8	58,8/65,4
sum avd.	60/70,5	36/41	45,5/51,7	44,1/48,6	40,7/51,2	45,7/52,9	51,1/60,6	43,3/52,3

- Av alle stillingsgrupper hadde saksbehandlere II den beste lønnsutviklingen i 2004. Dette er også den største gruppen med 43,2 % av de ansatte. I snitt hadde ansatte i denne gruppen en økning på 1,9 ltr.
- Saksbehandlere I (33,1 % av de ansatte tilhører denne gruppen) økte i snitt sin lønn med 1,4 ltr.
- Det er verdt å merke seg at tillegg i de sentrale forhandlingene omfattet stillingsgruppene kontor I og II, saksbehandler I og ledere. I gruppen saksbehandler II var det kun de lavest lønte som fikk tillegg etter de sentrale forhandlingene. Denne stillingsgruppen ble spesielt prioritert i de lokale forhandlingene.

Personalpolitikk

Integrasjonen pr. 01.01.03 og omorganiseringer av fagavdelingene førte til et behov for å gjennomgå og utforme en ny og omforent personalpolitikk for alle områdene i embetet.

Gjennom integrasjonsprosessen ble vi enige om i hvilken rekkefølge dette arbeidet skulle gjennomføres. 2003 gikk med til å reforhandle lokale særavtaler samt omforente lokale retningslinjer for permisjoner, arbeidstid- og sted og avvikling av ferier (det er disse områdene som angår flest ansatt til daglig).

I 2004 utarbeidet vi en ny omforent overordnet personalpolitikk som skal danne grunnlag for utvikling av politikk på områdene lønn, kompetanse, fleksibilitet samt arbeidsmiljø og trivsel.

Ved årsskiftet 2004/2005 startet vi arbeidet med å utarbeide en ny omforent lønnspolitikk. Den skal ferdigstilles i første halvår. Videre skal vi gjennomgå og vurdere rekrutteringspolitikken vår i 2005. Etikk skal også være et satsingsområde.

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag inngikk samarbeidsavtale med Trygdeetaten 17.02.02 og embetet var operativt som IA-bedrift fra 01.03.03. Avtalen skal evalueres i desember 2005. Oversikten under viser utviklingen av sykefraværet i 2003 og 2004 (i % av antall mulige dagsverk):

År	kvartal	Sykefravær totalt	Sykefravær kvinner	Sykefravær menn
2003	1	6,2	4,5	1,7
	2	7,3	5,9	1,4
	3	9,9	7,5	2,4
	4	6,6	4,5	2,1
2004	1	6,4	4,5	1,9
	2	5,8	3,9	1,9
	3	4,2	3,4	0,8
	4	3,7	2,8	0,9

Selv om sykefraværet ikke har vært høyt sammenlignet med tilsvarende virksomheter, har kvinner hatt et betydelig høyere sykefravær enn menn. Hovedårsaken til dette var et høyt langtidssykefravær grunnet årsaker som ikke kan knyttes til arbeidsplassen. Vi setter i verk tiltak og tilpasninger for at sykemeldte skal kunne vende tilbake til arbeid så snart det er mulig og for å forebygge arbeidsrelatert sykdom.

Gjennomsnittsalderen for ansatte ved embetet er 46,2 år; 44,6 år for kvinner og 48 år for menn. Aldersfordelingen på avdelingene er som følger:

Avdeling	Gj.snittsalder avd.	Gj.snittsalder kvinner	Gj.snittsalder menn
Emb.led.	54		54
FSE	42	48	36
AST	46,9	45,3	55
KOBA	41,7	42,8	40,4
LBA	45,8	41,3	49,3
MVA	44,7	39,6	47,8
OUA	48,5	48,9	48
SHA	49,6	48,5	50,8
Embetet tot.	46,2	44,6	48

Noen kommentarer:

- Som vi ser varierer gjennomsnittsalderen relativt mye avdelingene imellom. Embetsledelsen og FSE teller så få personer at det er lite relevant å operere med gjennomsnittsalder for disse gruppene.
- Embetet sett under ett så har kvinner lavere gjennomsnittsalder enn menn. Dette gjelder stort sett også på avdelingsnivå.
- Vi hadde fem medarbeidere som var yngre enn 30 år; fire kvinner og én mann.
- Det var totalt 35 medarbeidere som var over 55 år; 18 kvinner og 17 menn.

1.4 Modernisering og interkommunalt samarbeid

Arbeidet med omstillingsarbeid i kommunene er forankra i en egen strategiplan, se punkt 3.1.21. Planen rommer tiltak vi oppfatter som særlig viktig som bidrag til omstilling i kommunesektoren. Det er gjennomført mange tiltak i tillegg til dette. Forankring i ledergruppe og hos alle ansatte har vært sentralt for embetets arbeid. Det bygges på etablerte prosesser, prosjekter og fora. Samarbeidet med KS, Fylkeskommunen og mot statsetatene er styrket som en del av arbeidet.

Interkommunalt samarbeid

Et av tre prioriterte områder i strategiplanen er prosjektene ”interkommunalt samarbeid i Sør-Trøndelag” og deltakelse i KS/KRD prosjektet ”framtidens kommunestruktur – kommuner med ansvar for egen utvikling”. Disse prosjektene har vært kjørt som ét felles prosjekt i Sør-Trøndelag – med fellesnavn ”Framtidens kommune: samarbeid-sammenslåing”. Embetet har bidratt på flere måter; Fylkesmannen har sittet i prosjektgruppa, prosjektleder har vært kjøpt fri fra embetet (50 %) og medarbeidere fra embetet har bidratt med tilrettelegging av grunnlagsmateriale.

Det har vært gjennomført en omfattende prosess, med diskusjoner og drøftingsmøter om kommunal organisering både i formannskap, kommunestyre, regionråd og i grendemøter. I prosessen så langt har kommunene i Sør-Trøndelag primært gitt uttrykk for at de ønsker å fortsette som egne kommuner. Samtidig er det klart at kommunene sier at dagens form på samarbeidet ikke vil være godt nok i møte med framtida. Kommunene sier selv det både på kort og lang sikt må utvikles tettere og mer forpliktende samarbeid mellom kommunene. Gjennom utviklingsprosesser som kommunene i alle deler av fylket nå er inne i, finner kommunene fram til nye samarbeidsområder og –samarbeidsformer som fører til at de bindes tettere sammen. Som et resultat av dette er det i ferd med å utvikle seg mer tydelige geografisk samarbeidsmønstre både for tjenesteområdet og samfunnsutviklingsspørsmål.

Prosjektet avsluttes 1. mai 2005 etter at kommunestyrenes formelle behandling er oppsummering og konkludert. Fylkesmannen vil da følge opp arbeidet som en del av moderniseringsarbeidet.

1.5 Nettbasert informasjon

Embetets strategi bygger prosjektet ”Fylkesmennenes trippelnettsatsing”. FM-nett som ekstranett er allerede på plass.

Intranett

Embetet startet høsten 2004 med et arbeid for å lage ett nytt Intranett, med mål om å lage en informasjonskanal som oppleves som nyttig og som er i bruk av ansatte og ledere for å få oversikt over hva som skjer i og mellom avdelingene. Ny versjon ferdigstilles før påske 2005

Internett

En intern redaktørgruppe har jobbet med forbedringer av eksisterende hjemmesider. Målet har vært en utvikling mot økt brukerretting av elektroniske tjenester. Det er bl.a. lagt ut en hel rekke elektroniske skjema som publikum kan få tilgang på.

Gjennom norge.no ble det foretatt en kvalitetsvurdering (tilgang, brukertilpasning og nyttig innhold) av embetets internettsider. Det pågår en del prosjekter som vil bidra til økt brukerretting og nettbaserte tjenester. Prosjektet GISLink er bl.a. beskrevet i punkt 1.5 under. Embe-

tet har også et prosjekt sammen med Trondheim kommune om å få til elektronisk dokumentutveksling på plansiden.

Nettbaserte tjenester vil bli et eget satsingsområde for embetet i 2005. I forbindelse med dette har embetet til vurdering om det skal lages en egen strategi for nettbaserte tjenester.

Embetet bidrar også med skjønnsmidler til Fyrtårnsamarbeidet mellom HØYKOM-prosjektene "Det digitale Trøndelag" og "Fosen.net". Fyrtårnsamarbeidet skal demonstrere at PI (sikkerhet) og bredbånd er en forutsetning for effektivisering av det offentlige Norge gjennom nettbaserte tjenester og døgnåpen forvaltning.

1.6 Geografiske informasjonssystemer

GisLink har etablert en kart og fagdatatjeneste hvor kommunal og regional forvaltning har vært hovedmålgruppe. Tjenesten er etablert med sterk brukermedvirkning, noe som har ført til at den er tatt i bruk av forvaltningen lenge før prosjektslutt. Tjenesten gir et tverrfaglig informasjonstilfang, både kartrelatert og ikke kartrelatert.

Prosjektet har hatt stor grad av måloppnåelse. Gode styringsdokumenter og en sterk forankring i ledelsen har bidratt til dette. Et annet viktig element for høy måloppnåelse er den kontaktflaten prosjektet har hatt med nasjonale og regionale aktører, samt kommunene. Her har alle nivå vært representert, politisk ledelse, administrativ ledelse og på saksbehandlernivå. Forventningene til prosjektet og dets resultater har vært høye. Gjennom den positive måloppnåelsen prosjektet har er også forventningene oppfylt. GisLink har gitt langt større positive bieffekter enn forventet, som:

- Sterkere forankring av GIS/geodata i ledelsen etter prosjektet
- Større fokus på GIS som strategisk informasjonsverktøy
- Økt kompetanseheving på alle nivå i embetet

Prosjektet avsluttes i henhold til plan og innenfor økonomiske rammer. GisLink videreføres gjennom embetenes faste GIS/geodatadrift. Samtidig er det tatt grep i forhold til Moderniseringsdepartementet og systemutvikler for å kunne videreføre prosjektet i andre fylker på en enkel måte.

1.7 Likestilling

Ved Sør-Trøndelag fylkesmannsembete utarbeider vi årlig en personal- og likestillingsrapport som danner grunnlag for arbeidet med personalpolitikk og personalutvikling ved embetet, herunder lokale lønnsforhandlinger.

Vi har planlagt og igangsatt flere tiltak for å følge opp forhold som er avdekket i de årlige personal- og likestillingsrapportene og gjennom drøftinger med de tillitsvalgte og som vi mener er utilfredsstillende med henblikk på likestilling. De viktigste er som følger:

- Utvikling av embetets personalpolitikk: Integrasjonen medførte et behov for å utvikle en ny omforent personalpolitikk for virksomheten. Således ble vi enige om en ny overordnet personalpolitikk i 2004, og i 2005 vil vi utarbeide omforent lokal lønnspolitikk og rekrutteringspolitikk. Vi har også revidert våre lokale retningslinjer for velferdspermisjoner

samt fleksibel arbeidstid hvor ett av siktemålene har vært å møte småbarnforeldres behov for fleksible ordninger.

- **Rekruttering:** På grunn av en lite tilfredsstillende statistikk med hensyn til andel kvinnelige ledere i embetet, har vi over flere år hatt fokus på lederrekruttering. Ved kunngjøring av alle lederstillinger oppfordres kvinner til å søke. Vi vurderer også utformingen av kunngjøringstekstene med dette for øyet. Vi ønsker også å kunne rekruttere menn til kontorstillingsgruppen.
- **Kompetanseutvikling:** Med sikte på kvalifisering og muligheter for intern rekruttering til lederstillinger har mellomlederopplæring for kvinnelige medarbeidere vært prioritert. Vi har også prøvd å legge forholdene til rette for at spesielt kvinner med lav formalkompetanse skal kunne gjennomføre kompetansegivende utdanning.
- **Lønnsutvikling:** Hovedårsaken til den relativt store forskjellen i gjennomsnittslønnen mellom kvinner og menn er at vi har en tradisjonell kjønnsfordeling mellom stillingsgruppene med stort sett kun kvinner i kontorstillingene og et stort mannlig flertall blant ledere. For å bidra til å fjerne utilsiktede lønnsforskjeller har kvinner blitt prioritert ved de fleste ordinære lokale lønnsforhandlinger - ved at de har fått en større andel av lønnsporten enn en proratafordeling tilsier.
- **Inkluderende arbeidslivsbedrift og reduksjon av sykefraværet:** Vi har over flere år hatt høyere sykefravær blant kvinner enn blant menn. Våren 2003 ble vi IA-bedrift – hovedmålet er å redusere sykefraværet. Samtidig inngikk vi avtale med Centrum Bedriftshelse-tjeneste for bedre å kunne ivareta HMS-arbeidet ved embetet og følge opp medarbeidere som har behov for det og iverksette tiltak som forebygger arbeidsrelaterte sykdommer.

1.8 Grønn stat

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag er sertifisert etter ISO 14001.

1.9 Brukerundersøkelser

Brukerundersøkelsen av fylkesmannsembetene ble gjennomført i 2003. Resultatene ble gjennomgått i embetet våren 2004, og presentert i Fylkesmannens dialogkonferanse med kommunene august 2004, med forslag til oppfølgingspunkter. Fylkesmannen i Sør-Trøndelag scorer gjennomgående høyt i forhold til landsgjennomsnittet, men selvsagt er det mulig å utføre noen oppgaver på en bedre måte. Det er tatt tak i områdene der undersøkelsen viste potensial for forbedring, bl.a. gjennom forbedring av tilgjengelighet og saksbehandlingstid, videreutvikling av dialogdokumenter som forventningsbrev og kommunebilde, og arenaer som kommunebesøk, tilsyn og samhandling med fylkeskommunen.

2 Sentrale politiske føringer

2.1 Samordningsoppgaver og kommuneøkonomi

Fylkesmannen gjennomførte samordnet kommunebesøk, som er en arena hvor de besøkte kommunene kan møte Fylkesmannens ledergruppe og sentrale fagpersoner i en uformell dialog, i 8 av fylkets kommuner i løpet av 2004. Dialogen i møtene har blant annet tatt utgangspunkt i Fylkesmannens kommunespesifikke forventningsbrev som ble sendt til kommunene i 2003 og KOSTRA-data. I tillegg vektlegges nytten kommunen kan ha av kommuneplanens

samfunnsdel som styringsverktøy gjennom å gjøre den til en arena for helhetstenking og integrering av sektorplaner.

I tillegg til at det på lik linje med tidligere år ble utarbeidet et generelt forventningsbrev som ble sendt til samtlige av fylkets kommuner, ble det også i 2004 utarbeidet kommunespesifikke forventningsbrev til de kommunene som får samordnet kommunebesøk i 2005.

Fylkesmannen har løpende gjennom året bistått kommunene i fylket i økonomisk planlegging og forvaltning, og vært veileder og formidler av kunnskap om regelverk på økonomi-, rapportering og planleggingsområdet. Kommunene som i 2004 var registret i ROBEK har blitt særlig fulgt opp i forhold til arbeidet med forpliktende plan for omstilling og ved at Fylkesmannen har hatt en observatørrolle i flere omstillingsprosjekter.

I regi av prosjektet "Framtidens kommuner" bidro Fylkesmannen, med sin kunnskap om KOSTRA-data, til at heftet "Kommunebilde" ble utformet og distribuert til kommunene høsten 2004. Heftet som skulle bidra til at kommunene fikk et best mulig grunnlag for å debattere omstillingsbehov og aktuelle virkemidler, ble godt mottatt i kommunene. Med sin kunnskap om KOSTRA og KOSTRA-data har Fylkesmannen også bidratt i å analysere, framstille og ha en aktiv dialog med kommunene om KOSTRA-data i de lokale Effektiviseringsnettverkene. I forbindelse med Fylkesmannens samordnet kommunebesøk benyttes KOSTRA-data aktivt, både i den interne forberedelsen og ved at kommunene innenfor enkelte tjenesteområder mottar KOSTRA-analyser som skal bidra som et grunnlag i dialogen med kommunene.

2.2 Velferd, helse og personrettet tjenesteyting

Fylkesmannens oppgaver på dette området blir gitt gjennom Sosial- og helsedirektoratets embetsoppdrag. I tillegg gir Statens Helsetilsyn oppdrag på sosialtjenesteområdet. Viktige prioriteringer for 2004 var:

- Samhandling og desentralisering i helsetjenesten
- Samordning av tjenester mellom Aetat, trygdeetaten og sosialtjenesten
- Folkehelse og arbeid med Kreftstrategi 2004
- Opptrappingsplanen for psykisk helse
- Rekrutteringsplanen for helse- og sosialpersonell
- Gode pleie- og omsorgstjenester med utgangspunkt i den enkeltes ønsker og behov
- Reduksjon av rusmiddelproblemer
- Legemiddelassistert rehabilitering
- Ingen skal leve i fattigdom
- Nedbygging av funksjonshemmedes barrierer

Oppdragene fra Sosial- og helsedirektoratet angår både sosial- og helsetjenesten. Hos Fylkesmannen i Sør-Trøndelag blir oppdragene ivaretatt av en felles Sosial- og helseavdeling. Mange av oppdragene krysser tradisjonelle faggrenser og 2004 var et år hvor en virkelig begynte å oppleve nytten av å være en felles avdeling. Erfaringene fra tilsynsarbeidet har også vært viktige å ta med seg i gjennomføringen av politikkområdet. Oppgaveløsningen krever forpliktende samarbeid med eksterne aktører. Dette samarbeidet har utviklet seg positivt gjennom fjoråret. Fylkesmannen har blant annet underskrevet en samarbeidsavtale med Sør-Trøndelag Fylkeskommune hvor folkehelsearbeid er et av områdene. Sosial- og helseavdelingen har bred oppgaveportefølje og for en utfyllende beskrivelse vises til rapporteringen under de enkelte resultatområdene.

2.3 Oppvekst- og utdanningsområdet

En oppsummering av virksomheten ved årets slutt, viser at Fylkesmannens oppvekst og utdanningsavdeling har i 2004 prioritert følgende oppgaver:

2.3.1 Tilsynsoppgaver

Innenfor tilsynsområdet har vi lagt mest vekt på å gjennomføre det landsomfattende tilsynet rettet mot kommunal barnevernstjeneste, samt å føre tilsyn med barnevernsinstitusjonene. I henhold til forskrift om tilsyn har vi foretatt 63 besøk ved fylkets barnevernsinstitusjoner. Det betyr at avdelingen har oppfylt pålagt krav om antall besøk. Fylkesmannen vil bemerke at det ikke hadde vært mulig å gjennomføre så mange tilsyn med avdelingens ordinære bemanning. Det er brukt innleid personale for å kunne gjennomføre disse tilsynsoppgavene.

Tilsynsoppgavene på skoleområdet er i sin startfase. Departement og utdanningsdirektorat påla i 2004 Fylkesmannen å føre tilsyn i henhold til opplæringsloven på en del områder, uten å si noe om omfang eller metode. Fylkesmannen har gjennomført tilsyn i henhold til opplæringsloven etter systemrevisjonsmetoden rettet mot kommuner og fylkeskommune, frittstående skoler og barnevernsinstitusjoner. Tilsynsarbeidet er krevende både tidsmessig og ressursmessig.

2.3.2 Klagesaksbehandling

Det har vært behandlet klager, både i henhold til barnevernlov, opplæringslov og barnehagelov, samt utført saksbehandling etter barnelov. I 2004 har oppvekst- og utdanningsavdelingen behandlet ca 320 saker innenfor akseptabel behandlingstid. Spesielt i 2004 har vært klager i henhold til barnehagelov. 38 klager dreier seg om forskriften om økonomisk likeverdig behandling.

2.3.3 Barnehagereformen

Arbeidsoppgavene som følge av barnehagereformen har vært mange og arbeidskrevende, både når det gjelder oppgaver knyttet til tilskuddsordningene og oppfølging av kommunene i forhold til barnehageutbygging. I tillegg har avdelingen også prioritert kvalitetsutvikling i barnehagen i samarbeid med høgskolen Dronning Mauds Minne.

2.3.4 Nasjonalt system for kvalitetsutvikling

Pålagt prioritert område som startet opp i 2004 med de første nasjonale prøver. Fylkesmannens rolle i dette har vært å avholde kurs, oppnevne ressurslærere, veilede skoler og skoleeiere og etablere et godt administrativt system internt for å ivareta alle oppgaver i forbindelse med etablering av det nasjonale systemet for kvalitetsutvikling. Første året med nasjonale prøver har vist at utfordringene i forbindelse med logistikken, er formidable.

2.3.5 Sentralt gitt skriftlig eksamen i videregående skole

Sør-Trøndelag har hatt et nasjonalt ansvar for 15 eksamensfag i videregående skole. Våren 2004 oppnevnte Fylkesmannen ca 250 sensorer og arrangerte fellessensurmøter.

Tverretattlig arbeid om barn og unge:

- Fysisk aktivitet og måltider i skolen
- Lærende nettverk
- Gi rom for lesing
- Kulturell skolesekk
- Systemretta arbeid om spesialpedagogiske problemstillinger
- Energiopplæring i skolen
- Verdier i skolehverdagen
- Grønt flagg
- Trygge barn på kryss og tvers (mange delprosjekter)

Deltaking i arbeidsgrupper oppnevnt av departement og direktorat:

- Rekrutteringsplan for helse- og sosialpersonell
- Befringutvalget
- Dialoggruppe i BFD
- Sentral ressursgruppe for barnehageutbygging
- Tilsynsgruppe i Utdanningsdirektoratet

2.4 Regional planlegging og arealpolitikk

Samarbeid med fylkeskommunen om regional planlegging

Sør-Trøndelag fylkeskommune vedtok ny fylkesplan: Kreative Trøndelag i 2004, et samarbeid med Nord-Trøndelag fylkeskommune og Trondheim kommune. Fylkesmannens fagavdelinger deltok i prosessene rundt noen temaområder. I samhandlingsprogrammet for Sør- og Nord-Trøndelag har fylkesmannen vært lite involvert, men regner med å bli trukket inn ved behov. Forut for fylkesplanprosessen tok Fylkesmannen initiativ til en risiko- og sårbarhetsanalyse for Trøndelagsfylkene for at denne skulle legges til grunn for arbeidet med fylkesplanen.

Fylkesmannen og Sør-Trøndelag fylkeskommune inngikk i 2004 en samarbeidsavtale (se www.fylkesmannen.no/st). Ved å inngå et tettere samarbeid mellom Fylkesmannen og Fylkeskommunen er hensikten å oppnå økt kvalitet, effektivitet og brukervennlighet i oppgaveløsningen.

Det er valgt ut 6 områder for et tettere samarbeid

- Strategisk samfunnsutviklingsarbeid
- Dialog med kommunene
- Planbehandling
- Geografiske informasjonssystemer
- Nærings- og regionalutvikling
- Folkehelse

Området planbehandling omfatter bl.a. veiledning og samarbeid om uttalelser i forbindelse med kommunal planlegging. Arbeidet har fått en positiv start, og vi mener at kommunene har fått et forenklet opplegg med behandling av planer og dispensasjoner. Jevnlig møter mellom Fylkesmannen og fylkeskommunen i et felles planforum bidrar til gjensidig informasjon.

Formidling av nasjonal politikk i kommunens planlegging

I tillegg til å formidle nasjonale politikkområder som er vesentlig i kommunens planarbeid, vektlegges også helhetstenking i forhold til ulike faginnspill. Å se sammenhengen mellom arealbruk, økonomi og andre tilgjengelige ressurser for å oppnå kommunens visjoner og overordna mål blir presisert overfor kommunene. Dette har vært tema for diskusjon ved flere anledninger også internt i embetet.

Fylkesmannen har utviklet en aktiv rolle i forhold til kommunene i forbindelse med kommuneplanarbeidet. Allerede i oppstartsmøtene er vi aktive deltakere og formidler overordna signaler innen planlegging og arealforvaltning. Vi deltar videre gjennom hele planprosessen for å bidra til løsning av eventuelle arealkonflikter på tidlig stadium. Kommunene er stort sett positive til denne arbeidsmåten og det bidrar til å redusere omfanget av innsigelser. Ikke alle kommunene ønsker statlig deltakelse underveis i planarbeidet. Vi arbeider for å kunne komme i tidlig dialog også med disse.

Fylkesmannen vurderer alle planer som kommer til uttalelse ut fra samfunnssikkerhetsperspektiv og barn og unges interesser. Fylkesmannen samarbeider med fylkeskommunen om å bevisstgjøre omkring barnerepresentantordningen. Blant annet arrangerte vi i 2004 en konferanse for barnerepresentantene og andre interesserte fra Sør- og Nord-Trøndelag, der motivering og bevisstgjøring sto i fokus .

I og rundt Trondheim har mye oppmerksomhet vært rettet mot fortetting som byutviklingsstrategi. Dette er en ønsket og omforent arealpolitikk. Vi ser imidlertid at det ligger utfordringer både i forhold til økt press på grøntstruktur og landbruksområder i tillegg til problemer i forhold til støy både i boliger og på uteoppholdsområder.

Spesielle arealutfordringer knytter seg til forvatningen av strandsonen. Disse attraktive områdene er gjenstand for et betydelig utbyggingspress. For mange kystkommuner representerer slik utbygging en vesentlig del av byggeaktiviteten i kommunen, og oppfattes således positivt. Også for grunneiere og gårdbrukere utgjør etterspørselen etter fritidseiendommer i strandsonen en etterlengtet mulighet for alternative inntektsmuligheter.

Vi ser videre en utvikling som går i retning av større hytter, som vurdert etter volum og standard er å oppfatte som en bolig nr. to. Båtene blir også større og derigjennom behovet for flytebrygger og moloer. Disse trendene gir spesielle utfordringer i arbeidet med en langsiktig og bærekraftlig arealplanlegging.

I lys av ovennevnte trender har fylkesmannen i Sør-Trøndelag tatt initiativ overfor Fylkesmannen i Nord-Trøndelag og Fylkeskommunene i de samme fylker, med formål å arrangere en midt-norsk strandsonekonferanse i 2005.

Som ledd i styrke og skape forståelse for overordna signaler på jordvernsiden ble det i november arrangert en regional jordvernkonferanse for fylkes- og kommunepolitikere. Dette også som en videreføring og oppfølging av den nasjonale konferansen. Landbruks- og matministeren var hovedinnleder.

I 2004 har vi på nytt oppfordret kommunene til å rullere sine landbruksplaner. I motsetning til tidligere planer vektlegger vi nå enda sterkere at landbruksplana skal være et strategisk verktøy for utvikling av landbruket i den enkelte kommune. I dette strategiarbeidet er også arealforvaltning og jordvern et viktig tema.

Det ble 2004 gjennomført regionale møter for kommunepolitikere som arbeider med landbrukslovgivningen og arealforvaltning. Tolking og lovforståelse var viktige tema i disse møtene. Videre var rettssikkerhet, likebehandling og synspunkter på kommunens/politikerens frihet innenfor gjeldende lover og regler viktige tema.

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag bidrar også til at andre statlige etater og kommunene kommer inn i Norge digitalt i samarbeid med Statens kartverk i Sør-Trøndelag. Norge digitalt er presentert på kommunesamlinger og det vil avholdes en større fagdag for kommuner og andre statlige etater i februar 2005. Temaet for denne fagdagen er Norge digitalt.

Dispensasjonsbehandling

Til tross for at alle kommuner i fylket har vedtatt kommuneplan med tilhørende arealdel, og at disse gjennomgående er av relativt ny dato, opplever vi en økende mengde dispensasjonssaker. For 2004 er det totale antallet godt over 400. Utbygging etter dispensasjoner representerer en bit for bit-utbygging som ikke har vært gjenstand for en helhetlig arealvurdering og kan undergrave den status kommuneplanens arealdel er tiltenkt. Den økningen vi ser av denne type saker gir således grunn til en viss bekymring. En del av dispensasjonene blir imidlertid gitt med bakgrunn i retningslinjer om spredt utbygging i kommuneplanen. Dette er et grep mange kommuner har valgt fordi plan- og bygningsloven oppleves å ha for rigide krav når det gjelder omfangs- og lokaliseringskriterier i LNF-områder.

2.5 Naturressursforvaltning – miljø og landbruk

Innenfor miljøvernfeltet har fylkesmannen mange og detaljerte resultatkrav og oppdrag. Gjennomføringen av disse legger i stor grad beslag på kapasiteten i miljøvernavdelingen og dette har de siste årene gått utover den generelle kommunedialogen og politikkformidlingen.

Innen embetet har vi imidlertid igangsatt en prosess for å utvikle kommunedialogen gjennom fylkesmannens kommunebesøk og dialogkonferansen. Videre ved at landbruksavdelingen og miljøvernavdelingen der det er naturlig, sammen gjennomfører egne mer fagspesifikke kommunebesøk for å øke fokus på politikkformidling og forvaltning av naturressursene.

Fylkesmannen ser en økende utfordring i å opprettholde et attraktivt kulturlandskap. Endringer i arealbruk gir økt gjengroingsforløp særlig i utkantområdene både i innlandet og på kysten. I samarbeid med organisasjonene i landbruket har vi utarbeidet regionalt miljøprogram som vil bidra til å styrke ivaretagelsen av viktige naturressurser innen landbrukets kulturlandskap og innen forurensningsreducerende tiltak.

Videre har vi organisert og kommet godt i gang med prosjektet "Oppfølging av særlige verdifulle kulturlandskap i Sør-Trøndelag". Hovedmålene for dette prosjektet er å ivareta de mest verdifulle kulturlandskapene i fylket, først og fremst gjennom å stimulere til drift/skjøtsel og målrette de økonomiske virkemidlene mot disse. Videre øke bevisstheten og kompetansen om kulturlandskapsverdier og skjøtsel, samt fremme kulturlandskaps-skjøtsel som næring. Vi er nå vel halvveis i prosjektperioden og det er prioritert verdifulle områder i over halvparten av kommunene. Dette gir bl.a. et godt beslutningsgrunnlag for kommunenes bruk av de delegerte økonomiske tilskuddmidlene til spesielle miljøtiltak i landbruket (SMIL-midlen).

En vesentlig arena for å synliggjøre kommunenes handlingsrom innen naturressursforvaltning er innen regional forvaltning og arealpolitikk, se kap 2.4.

Fylkesmannen gjennomfører i hovedsak verneplanarbeidet for Sylane, utvidet skogvern og marin verneplan i samsvar med oppsatt fremdriftsplan. For Hyllingsdalen er arbeidet noe forsinket og dette skyldes at det i prosessen opp mot lokal medvirkning gjennom referansegruppa, ble uenighet om fylkesmannens mandat mht fastsetting av arbeidsgrense. Arbeidet skjer med en bred intern involvering.

2.6 Utvikling og verdiskaping

En vesentlig del av oppgavene til Fylkesmannen i Sør-Trøndelag har også i 2004 vært rettet mot utvikling av og økt verdiskaping innen landbruk og landbruksbasert virksomhet, men med et helhetlig perspektiv på arbeidet. Bygdas samlede ressurser, både naturgitte og menneskelige, samt næringsliv og organisasjonsliv trekkes i større grad inn i utviklingsarbeidet for å styrke både næringsliv og lokalmiljø. Hovedfokuset rettes mot å stimulere til omstilling og nyskaping som sørger for en videreutvikling av viktige samfunnsverdier knyttet til landskap, kompetanse og bosetting. På denne måten kan verdiskapingen bidra til å legitimere landbrukets aktivitet overfor øvrig befolkning i fylket.

Arbeidet utføres i nært samarbeid med det regionale partnerskapet, Sør-Trøndelag fylkeskommune og Innovasjon Norge i Sør-Trøndelag, og er forankret i fylkets ulike planverk på regionalt nivå. Målene med arbeidet er å styrke og videreutvikle gode og bærekraftige produksjonsmiljøer innenfor landbrukets volumproduksjoner, samt stimulere til ny næringsvirksomhet knyttet til gårdens tilgjengelige ressurser. Det rettes fokus mot utvikling av tverrfaglige gode prosesser, nettverksbygging og samhandling mellom alle ledd i verdikjeden. Tiltakene innenfor ny næringsutvikling kan være av tematisk og/eller geografisk karakter. Temaene er blant annet knyttet til utvikling av og nyetableringer innenfor områder som matproduksjon, utmark, treforedling og reiseliv og er i mange tilfeller knyttet opp mot Verdiskapingsprogrammene for mat og tre. I tillegg har vi hatt fokus på ulike typer tjenesteproduksjon som foreksempel Inn på tunet eller andre samarbeidstiltak mellom landbruket og helse, sosial og skolesektoren, bygdeservice, maskinringer og hytteservice.

Gjennom fjorårets jordbruksavtale (2004) ble det vedtatt en modernisering av BU-ordningen. Endringen innebar at Fylkesmannen i Sør-Trøndelag ble tillagt ansvaret for å koordinere utformingen av en strategi for landbruksrelatert næringsutvikling. Landbruksrelatert næringsutvikling er isolert sett en satsing med utgangspunkt i ressursene på landbrukseiendommene. Som oftest vil imidlertid all næringsutvikling være et samspill mellom ulike sektorer og nivå. I en helhetlig tenking vil det derfor være naturlig å se utviklingsstrategier og bruk av ulike virkemidler som skal stimulere til næringsutvikling i sammenheng. Vi vil også påpeke at den nye felles Fylkesplan 2004 – 2007 for Nord- og Sør-Trøndelag, med tilhørende handlingsplan, er en premissleverandør for arbeidet med landbruksbasert næringsutvikling. Strategiene er utarbeidet i nært samarbeid med det regionale partnerskapet, samt KS og fagorganisasjonene i landbruket.

Avdelingen har i 2004 videreført arbeidet med nettverk innenfor skog og skognæring både i Gauldalsregionen, Orkdalsregionen og på Fosen. Det er også tatt initiativ til nettverksetablering i Nearegionen. FMLA Sør-Trøndelag har sammen med FMLA Nord-Trøndelag dessuten deltatt i en omfattende prosess for å samle skog og skognæringa i Trøndelag. Denne prosessen har munnet ut i konkrete tiltak som bransjen selv tar tak i.

I 2004 har FMLA Sør-Trøndelag, i samarbeid med FMLA Nord-Trøndelag og en rekke andre aktører innenfor matproduksjon og –foredling, arbeidet med utviklingen av en Trøndersk

Matfestival for 2005. Bakgrunnen er at trøndelagsfylkene samlet har en stor andel av landbruksproduksjonen i Norge samt en betydelig virksomhet innen fiske og fiskeoppdrett. Vi har dessuten en stor andel av både råvareproduksjon og foredling gjennom nærings- og nytelsesmiddelindustrien og hos et voksende antall småskala foredlere. Et betydelig reiseliv, samt en økende interesse for matkultur og matmangfold blant forbrukerne styrker også ønsket om å satse på en stor matfestival i Trondheim 2005. Arbeidet har samlet hele verdikjeden fra jord og fjord til bord til felles satsing på å profilere trøndersk mat og matkultur.

Selskapet Oi! Trøndersk Mat og Drikke AS ble formelt stiftet medio januar 2005. Utviklingsarbeidet forut for etableringen av selskapet har pågått i knapt 2 år i et bredt partnerskap av aktører innen produksjon, foredling, salg og markedsføring av mat og drikke i hele Trøndelag. Styringsgruppa for forprosjektet hadde sin viktigste periode i 2004 og Fylkesmannen i Sør-Trøndelag har bidratt betydelig i denne prosessen både praktisk og økonomisk. Selskapet skal framstå som en viktig aktør for å styrke trøndersk matkultur og identitet og trønderske aktører i hele verdikjeden fra fjord og jord til bord der også hotell og restaurantnæringen og sentrale kompetanseaktører innen næringsmiddelsektoren deltar. Viktige oppgaver blir å bidra til kompetanseutvikling og –heving, nettverksarbeid og teknologioverføring mellom og blant mat og drikke relaterte virksomheter i ulike størrelser og på ulike nivå i hele Trøndelag. Selskapet har gledelig nok fått en meget bred oppslutning i regionen og over 50 aksjonærer stiftet selskapet med en as-kapital på nær kr 2 mill. Selskapet lokaliseres ved HiST, næringsmiddelutdanningen i Trondheim.

Næringsutvikling i og i tilknytning til verneområder er et tema Fylkesmannen i Sør-Trøndelag har fokusert sterkere i løpet av 2004. Dette skjer i et samarbeid mellom Miljøvernavdelinga og Avdeling for landbruk og bygdeutvikling. Direktoratet for naturforvaltning er jevnlig konsultert og det er avholdt fellesmøter for gjensidig informasjon og erfaringsutveksling. Det er i løpet av året opprettet kontakt med kommuner der problemstillingene og utfordringene på dette området er spesielt aktualisert. Fylkesmannen i Sør-Trøndelag vil i 2005 videreføre dette arbeidet og med et spesielt fokus på samhandlingen med kommunene og aktuelle grunneiere og ved bruk av både administrative, ev. juridiske og økonomiske virkemidler. Det vil også være naturlig å styrke og videreføre samarbeidet med Innovasjon Norge Sør-Trøndelag på dette feltet.

2.7 Samfunnssikkerhet og beredskap

Fylkesmannen har innen samfunnssikkerhet- og beredskapsarbeidet i flere år prioritert kommunene i fylket. Arbeidet forsøkes gjennomført i tre års sykluser hvor det rulleres mellom øvelser, tilsyn, beredskapsmessig kontakt/møter hvert år. Alle kommuner i fylket har nå en kriseplan for etablering av kriseledelsen, størstedelen av kommunene har gjennomført en overordnet ROS analyse mens kommunene i mindre grad klarer å dokumentere et system for at beredskapsmessige hensyn ivaretas i den ordinære kommuneplanleggingen.

Samarbeidet på regionalt nivå er preget av god samarbeidsånd og samhandling i Sør-Trøndelag. På en rekke felter innen den regionale forvaltningen samarbeides det godt og samfunnssikkerhets- og beredskapsarbeidet er ikke noe unntak. Mht. samarbeidet med Forsvaret preges dette av store omstillinger i etaten som fører til mindre samarbeid innen beredskapsplanleggingen. Dog var samarbeidet i forbindelse med øvelser fortsatt meget bra i 2004, jfr. Øvelse Nidaros.

Sør Trøndelag har store forekomster av kvikkleire som krever ekstra aktpågivenhet fra planmyndigheter i forbindelse med samfunnsplanleggingen.. De generelle sårbarhetsforhold som er knyttet til en krisesituasjon hvor viktig infrastruktur faller bort i en storby som Trondheim, må selvfølgelig tas hensyn til i samfunnssikkerhet og beredskaps arbeidet i både kommune og fylke. For øvrig er det ikke registrert særskilte beredskapsmessige utfordringer ut over de ”normale” sårbarhetsforhold knyttet til bortfall av viktig infrastruktur i fylket.

3 Rapportering på fagavdelingenes resultatområder

3.1 Resultatområdene for Kommunal- og beredskapsavdelingen

3.1.1 Resultatområde 09 – Regional planlegging

Fylkesmannen har deltatt i prosessen omkring Fylkesplan 2004-2008 for Trøndelagsfylkene. Prosessen har vært organisert slik at embetets deltakelse i hovedsak har skjedd på enkelttema. Det er behandlet kommuneplansaker for 11 av fylkets 25 kommuner, og 398 saker vedrørende regulerings- og bebyggelsesplaner. Det er videre behandlet over 400 dispensasjonssaker.

Fylkesmannen hadde 8 saker til mekling: 6 reguleringsplaner, en kommunedelplan og en kommuneplan. Av disse er 2 saker oversendt departementet: 1 kommuneplan og 1 reguleringsplan. I tillegg er 1 reguleringsplan sendt direkte til departementet uten mekling. Alle saker som går til departementet omhandler konflikt med reindriftsnæringa.

Saksbehandlingstiden ligger i hovedsak innenfor kommunens tidsfrister, unntaksvis innen forlenget frist fastsatt av kommunen etter forespørsel fra Fylkesmannen.

3.1.2 Resultatområde 42 – Familierett

Fylkesmannen har gitt 666 separasjonsbevillinger og 657 skilsmissebevillinger i 2004. Separasjon- og skilsmisssakene blir stort sett behandlet etter hvert som de kommer inn. Maksimum liggetid før de har blitt undergitt behandling har vært 3-4 uker.

Vi har behandlet 52 saker om godkjenning av utenlandske skilsmisser og 9 søknader om skiftefritak. Disse sakene blir som regel behandlet umiddelbart når de kommer inn.

Fylkesmannen har mottatt 1 bigamisak i 2004 som ennå ikke er ferdig behandlet.

Fylkesmannen har i 2004 ikke mottatt saker vedr. inngåelse av ekteskap før fylte 18 år.

Vi har heller ikke mottatt saker som klageinstans ang. nektelse av vigsel (prøving av ekteskapsvilkår).

3.1.3 Resultatområde 45.5 – Biologisk opphav

Fylkesmannen har behandlet 21 saker om biologisk opphav.

3.1.4 Resultatområde 45.6 – Fritak fra taushetsplikt

Fylkesmannen har til sammen fritatt 24 personer fra taushetsplikt.

3.1.5 Resultatområde 48.1 – Åpningstidsloven/lov om helligdager og helligdagsfred

Fylkesmannen har behandlet 4 saker etter lov om helligdager og helligdagsfred. Disse sakene blir også stort sett behandlet umiddelbart når de kommer inn.

3.1.6 Resultatområde 51.1 – Stiftelser

Fylkesmannen har i 2004 behandlet 90 søknader om omdanning, hvorav 16 gjaldt oppløsning. Fylkesmannen har videre behandlet 13 saker vedrørende klassifisering og har gjennomgått 182 regnskap.

3.1.7 Resultatområde 51.2 – Overformynderi/vergemål

Fylkesmannen behandlet 11 klager over overformynderienes vedtak i 2004, gjennomsnittlig saksbehandlingstid for disse sakene var 3 uker.

Fylkesmannen har i 2004 gjennomført tilsynsbesøk hos fire overformynderi. Det har de siste årene vært en oppgang i antall telefonhenvendelser fra overformynderiene, noe Fylkesmannen opplever som positivt.

3.1.8 Resultatområde 51.3 – Forliksrådene

Fylkesmannen har bistått SFH med å arrangere kurs for forliksråd og hovedstevnevitner. Fylkesmannen har mottatt 2 klager på forliksrådene. Sakene ble behandlet uten at Fylkesmannen fant kritikkverdige forhold ved forliksrådets behandling av sakene.

3.1.9 Resultatområde 51.4 – Tilsynsråd for fengslene

Fylkesmannen har i 2004 for perioden 2005 – 2008 foreslått nye medlemmer til tilsynsrådet for fengslene.

3.1.10 Resultatområde 51.5 – Tomtefestesaker

Fylkesmannen har hatt en sak etter lov om tomtefeste. Det har vært en del spørsmål og veiledning knyttet til innføring av nytt regelverk.

3.1.11 Resultatområde 51.7 – Kommunale politivedtekter

Fylkesmannen har i 2004 ikke fra noen kommuner mottatt forslag til nye politivedtekter.

3.1.12 Resultatområde 52.1 – Fri rettshjelp

Fylkesmannen har mottatt 1999 saker om fri rettshjelp i 2004, av disse ble 1517 saker behandlet det samme året. 1097 av disse gjaldt fritt rettsråd, mens 420 gjaldt fri sakførsel. 264 av søknadene ble avslått.

Når det gjelder saksbehandlingstiden har den vært noe varierende gjennom året. Vi har på det meste ligget på mellom 1-2 måneder. Dette gjelder også for salær oppgaver til advokater og tolker.

3.1.13 Resultatområde 52.2 – Søknader om statlig voldsoffererstatning

Embetet har behandlet 9 erstatningssøknader. I tillegg har en hatt en del arbeid med saker som har kommet tilbake fra klageinstansen (erstatningsnemnda) og noen regressvedtak. Ved årsskifte gjenstår kun noen få saker.

3.1.14 Resultatområde 52.3 – Navneloven

Fylkesmannen har behandlet 6 klager etter navneloven. Saksbehandlingstiden har vært 1-2 uker.

3.1.15 Resultatområde 52.6 – Forvalte dekningsloven

Ingen saker til behandling i 2004.

3.1.16 Resultatområde 52.8 – Statsborgersaker

Fylkesmannen har behandlet 34 saker i 2004.

3.1.17 Resultatområde 53.1 – Regional samordner innen samfunnssikkerhet og beredskap

Arbeidet innen samfunnssikkerhet og beredskap mot de regionale statlige etatene foregår primært gjennom møtene i fylkesberedskapsrådet og andre samarbeidsprosjekter som iverksettes. Det viktigste som skjedde på dette feltet i 2004 var oppfølging av [ROS Trøndelag](#) samt deltakelse på planlegging og gjennomføring av Øvelse Nidaros i Trondheim, juni 04. Videre har fylkesmannen i samarbeid med andre private, offentlige og frivillige etater tatt initiativ til å etablere [Forum for samfunnssikkerhet og beredskap i Trøndelag](#) som har til hensikt å samle flest mulig personer og etater som arbeider innen fagfeltet i Sør- og Nord-Trøndelag for å øke sikkerheten i fylkene. Fylkeskommunene i begge fylker utarbeidet i 2004 en felles fylkesplan hvor det dessverre ikke ble funnet rom for temaene samfunnssikkerhet og beredskap. Det ble gjennomført årlig beredskapsdag på 3 skoler i 2004. Fylkesmannen har forøvrig i liten grad deltatt i arbeidet med å etablere en ny Transportberedskapsorganisasjon (TBO) i fylket.

3.1.18 Resultatområde 53.2 – Veileder og pådriver overfor kommunene

Ressursene innen Samfunnssikkerhet og beredskapsarbeidet har i 2004 vært prioritert mot kommunene og gjennomføring av kriseøvelser hvor kommuneledelsen har deltatt. Det er til sammen gjennomført øvelser i 8 av fylkets 25 kommuner. På grunn av manglende ressurser i embetet og forhold i to av kommunene hvor det var planlagt beredskapstilsyn er det bare gjennomført tilsyn i 2 av 6 kommuner. Tilsynsvirkosmheten samordnes mellom fagavdelingene på embetet slik at endringer under veis i tilsynsåret ikke bestandig lar seg endre pga. den overordnede tilsynsplanen. Embetet har gode rutiner for å sammenfatte uttalelser til kommuneplanens arealdel og reguleringsplaner og alle kommunale planer blir derfor gjenstand for en vurdering i forhold til samfunnssikkerhet og beredskap. Det er ikke drevet spesiell informasjon innen fagfeltet mot nye politikere i forbindelse med opplæring etter kommunevalget høsten 2003. Samfunnssikkerhet og beredskap tas derimot opp med kommunene ved

fylkesmannens dialogmøter med kommunene som gjennomføres i 8 kommuner pr. år. Her er både det administrative og politiske nivået (formannskap) tilstede. Beredskapsenheten har daglig dialog og samarbeid med kommunene innen fagfeltet og dialogen med kommuner er meget god.

3.1.19 Resultatområde 54 – Samordning ved kriser og krig

I forhold til fylkesmannens samordningsrolle i fred og krig er det gjennomført 2 møter i fylkesberedskapsrådet hvorav et møte var en del av Øvelse Nidaros, videre et møte i atomberedskapsutvalget samt øvelse for fylkesmannens kriseorganisasjon. Det sivil -militære samarbeidet karakteriseres som meget godt i fylket men Forsvarets avdelinger preges av omstillingsprosessene som på går og dette synes å påvirke planarbeidet innen Totalforsvaret. I samarbeid med Kystdirektoratet og Fylkesmannen i Nord-Trøndelag ble det våren 2004 gjennomført havneberedskapsøvelse på Stjørdal. Matvarerasjoneringsen ble avvirket i 2004.

3.1.20 Resultatområde 61.1 – Samordning i forhold til kommunene

Fylkesmannen gjennomførte samordnet kommunebesøk, som er en arena hvor de besøkte kommunene kan møte Fylkesmannens ledergruppe og sentrale fagpersoner i en uformell dialog, i 8 av fylkets kommuner i løpet av 2004. Dialogen i møtene har blant annet tatt utgangspunkt i Fylkesmannens kommunespesifikke forventningsbrev som ble sendt til kommunene i 2003, og KOSTRA-data.

I tillegg til at det på lik linje med tidligere år ble utarbeidet et generelt forventningsbrev som ble sendt til samtlige av fylkets kommuner, ble det også i 2004 utarbeidet kommunespesifikke forventningsbrev til de kommunene som får samordnet kommunebesøk i 2005.

Fylkesmannen har deltatt i kommunemøter i oppstartfasen og også underveis i kommuneplanprosessen, sammen med andre regionale og statlige myndigheter.

3.1.21 Resultatområde 61.2 – Omstilling i kommunene

Arbeidet med omstillingsarbeid i kommunene er forankra i en egen strategiplan. Planen rommer tiltak vi oppfatter som særlig viktig som bidrag til omstilling i kommunesektoren. Det er gjennomført mange tiltak i tillegg til dette. Forankring i ledergruppe og hos alle ansatte har vært sentralt for embetets arbeid. Det bygges på etablerte prosesser, prosjekter og fora. Samarbeidet med KS, Fylkeskommunen og mot statsetatene er styrket som en del av arbeidet.

Moderniseringsarbeidet er knytta opp mot sekretariatet, der ett årsverk har medgått til moderniseringsarbeidet. I tillegg har embetet brukt 0,8 årsverk til arbeid med kommunestrukturprosjektet og et prosjekt om interkommunalt samarbeid i Sør-Trøndelag, der embetet har finansiert 50 % av en stilling. En god del av avdelingenes oppdrag har et moderniseringsformål, og mye ressurser (ikke estimert) er derfor også brukt her.

Planlagte tiltak er for en stor del gjennomført. Noen tiltak vil få måloppnåelse i 2005:

- GIS: Gjennom prosjektet GisLink er det etablert en kart og fagdatatjeneste hvor kommunal og regional forvaltning er hovedmålgruppe. Det er laget en egen samarbeidstale mellom embetet og Fylkeskommunen om drift og utvikling av GIS

- Bredbånd: Embetet har dialog med Fylkeskommunen om bidrag til realiseringen av e-Trøndelag. Embetet har kartlagt kommunenes situasjon vedrørende dekning og tilknytningsgrad for bredbånd. Embetet har åpnet for tildeling av skjønnsmidler til bredbåndsprosjekter. Embetet har bidratt til å starte planleggingen av et prosjekt om bredbånd og kompetanseutvikling i skolen.
- Kommunestruktur: Embetet har bidratt med prosjektleder til kommunestrukturprosjektet og et fylkesprosjekt om interkommunalt samarbeid. Fylkesmannen sitter i prosjektgruppa. Embetet har dessuten brukt analysekompetanse til å tilrettelegge bakgrunnsmateriale.
- Kartlegging av kvalitet og jobbing i nettverk: Embetet har bidratt med analysekompetanse inn mot effektiviseringsnettverkene. Embetet har utviklet et eget ”kommunebil-det” som er en statistikk og analysepublikasjon med kommunedata, som både ansatte i embetet og kommunene har og vil få tilgang til.
- Styringsdialog med kommunene: Embetet har sammen med KS og Fylkeskommunene laget et problemnotat rund styringsdialogen med kommunene, som grunnlag for diskusjon på ordførersamling og for videre drøftinger
- Tilsynsrollen: Embetet har egen arbeidsgruppe som vurderer praktisk samordning for gjennomføring av tilsyn, og som drøfter tilsynsmetodikk, forbedringer i kvalitet mv
- Skjønnsmidler. For 2005 har embetet tildelt støtte til ca 25 moderniseringsprosjekter, med en ramme på ca 10,5 mill kr. I dialog med kommunene er det arbeidet med et nytt opplegg for skjønnsutdeling 2006, bl.a. med nye rutiner for søknadsbehandling, standard søknadsskjema og opplegg for involvering av kommunene.
- Kompetanseutvikling: Embetet har laget egen plan for dette. Temaet omstilling og modernisering er tatt opp på ledersamlinger, allmøter og på kommunesamlinger.

Når det gjelder gjennomførte tiltak utenfor strategiplanen vil vi nevne:

- Det er laget en samarbeidsavtale med fylkeskommunen, med konkrete tiltak bl.a. innenfor GIS, planområdet, næringsutvikling og Folkehelse-området
- Embetet har tatt initiativ til en intensjonsavtale mellom utvalgte statsetater (Politi, Aetat, Trygd og Skatteetaten) og KS om utvikling av servicekontor i retning av en ny arbeids- og velferdsforvaltning. Dette følges opp med et prosjekt i Fosen-regionen.
- Det er laget et eget opplegg for oppfølging av ROBEK-kommuner.

3.1.22 Resultatområde 62.1 – Kontroll og godkjenning etter økonomibestemmelsene i kommuneloven

Ved årsskiftet 2003-2004 var 5 av fylkets kommuner registrert i ROBEK. Etter Fylkesmannens gjennomgang av kommunenes budsjetter ble ytterligere én kommune innmeldt i februar. Som følge av dette ble det i 2004 gjennomført 6 lovlighetskontroller av kommunale budsjettvedtak, jf. kommunelovens § 59 a. Fylkesmannen godkjente 4 budsjettvedtak, og opphevet 2 på grunn av budsjettets økonomiske innhold. Etter Fylkesmannens gjennomgang av kommunenes regnskap ble ytterligere to kommuner innmeldt i ROBEK i 2004, hvilket betyr at 8 av fylkets 25 kommuner pr. 31.12.2004 var registrert i ROBEK.

Fylkesmannen behandlet i løpet av året 22 søknader om godkjenning av kommunale låneopptak, jf. kommunelovens § 50, herav 6 i forbindelse med behandling av kommunenes budsjett, og 16 enkeltsøknader i løpet av året. Søknadene innholdt totalt 70 enkeltlåneopptak. Fylkesmannen godkjente 66 av disse låneopptakene.

I 2004 behandlet Fylkesmannen 21 søknader om godkjenning av kommunale garantivedtak, jf. kommunelovens § 51. Samtlige av disse garantivedtakene ble godkjent av Fylkesmannen.

3.1.23 Resultatområde 62.2 – Økonomiforvaltning – veiledning

Kommunene i fylket ble informert om innholdet i Statsbudsjettet for 2004 på Fylkesmannens egen Statsbudsjettkonferanse. I etterkant av konferansen ble det, etter henvendelser fra kommunene og på eget initiativ, på et mer detaljert nivå informert om enkeltsaker i budsjettet. På KS sin konferanse i mai orienterte Fylkesmannen om hovedtrekkene i kommuneproposisjon. I tillegg ble det i løpet av året gjennomført en orientering om inntektssystemet i noen enkeltkommuner. I tillegg er det ved behov gitt bistand og veiledning knyttet til rapportering og bruk av KOSTRA.

I 2004 fordelte Fylkesmannen 157,1 mill. kr av 173,1 mill. kr i ordinært skjønn til kommunene i fylket. Av dette ble 10,5 mill. kr ble fordelt til prosjekter, og da hovedsakelig kommunale og interkommunale omstillingsprosjekter. Av denne fordelingen ble 1,6 mill. kr, knyttet til ROBEK-kommuner og forpliktende plan, samt til et interkommunalt samarbeid innenfor felles landbrukskontor, holdt tilbake. De resterende 16 mill. kr ble holdt tilbake for senere fordeling (restpott). Denne reserven vil i tillegg til at den skal dekke uforutsette utgifter som oppstår etter at hovedfordelingen er foretatt, bli fordelt etter søknader på prosjekter og interkommunalt samarbeid.

Fylkesmannen bistod i 2004 KRD med opplysninger i forbindelse med at EFTAs overvåkningsorgan ESA ba departementet orientere om utstedelse av garantier for å avdekke hvorvidt det er blitt gitt offentlig støtte som kan være i strid med regelverket.

3.1.24 Resultatområde 63.1 – Lovlighetskontroller

Fylkesmannen har hatt 15 saker inne for lovlighetskontroll. 4 av disse var ubehandlet ved årskiftet. Det kommer også en del henvendelser knyttet til lovligheten av diverse kommunale gebyrer- eks på vann- og avløpsområdet. Det er et stor behov for veiledning på området og mange telefoniske henvendelser. Embetet har lang saksbehandlingstid på henvendelser fra privatpersoner som anmoder om prøving av lovlighet, f.eks. av kommunale regulativer for vann- og avløpsavgift eller gebyrer.

3.1.25 Resultatområde 64 – Forvaltningsrett

Fylkesmannen har mange spørsmål av generell forvaltningsrettslig karakter og holder tidvis kurs for kommunene innen temaet

3.1.26 Resultatområde 65.1 – Fastsetting av kommunegrenser

Lov om fastsetting og endring av kommunegrenser - og fylkesgrenser (inndelingslova)
Fylkesmannen har gjort 5 vedtak om kommunegrenser i sjø i løpet av 2004. Ytterligere 5 saker utredes for vedtak.

3.1.27 Resultatområde 66.1 – Klagesaker etter plan- og bygningsloven

Fylkesmannen behandlet totalt 258 saker i løpet av 2004. Totalt kom det inn 269 saker. Gjennomsnittlig saksbehandlingstid over året er ca 3 mnd, men har gått noe opp og ned. Saksinngangen har nå vært stabil de siste årene (i 2003 kom det inn 270 saker).

Saker vedrørende utsatt iverksetting ble behandlet innen 6 ukersfristen. Det ble behandlet kun en sak vedrørende dekning av saksomkostninger. Fylkesmannen stilte som partsrepresentant hvor et vedtak i en klagesak ble prøvd for tingretten og lagmannsretten. Fylkesmannen har i samarbeid med fylkeskommunen gjennomført diverse kurs og seminarer for kommunene i plan- og bygningsrett i løpet av året.

3.1.28 Resultatområde 66.2 – Oreigningsloven

Fylkesmannen har behandlet 6 saker om oreigning. I de fleste sakene behandles også spørsmålet om forhåndstiltredelse.

3.1.29 Resultatområde 72 – Statlige bevilninger etter alkoholloven

Fylkesmannen har behandlet 28 saker vedrørende statlige bevilninger etter alkoholloven.

3.1.30 Resultatområde 76. – Klagesaker etter alkoholloven

Fylkesmannen har fått 10 klagesaker etter alkoholloven til behandling i løpet av året. I tillegg er det fattet en del bevillingsvedtak som førsteinstans. Det er også en del etterspørsel etter veiledning på området.

3.1.31 Resultatområde 81 – Tros- og livssynssamfunn

Fylkesmannen har i 2004 mottatt 20 søknader om askespredning.

Når det gjelder tros- og livssynssamfunn ble det utbetalt statstilskudd med til sammen kr 1.910.876,-, herunder kr 1.526.454,- til registrerte og kr 384.422,- til uregistrerte trossamfunn. Fylkesmannen har mottatt 2 søknader om registrering som nytt trossamfunn i 2004. 1 søknad ble innvilget og en ble avslått.

3.1.32 Resultatområde 91 – Klager på vedtak om avkjørsler etter vegloven

Fylkesmannen har behandlet 5 klager på vedtak i avkjørselssaker fra Statens vegvesen.

3.1.33 Resultatområde 94 – Honorære konsuler

Fylkesmannen behandlet i 2004 to saker (Portugal og Tsjekkia) vedrørende honorære konsuler.

3.1.34 Resultatområde 96 – Taubaneloven

Fylkesmannen har i 2004 behandlet 3 saker vedrørende søknader om godkjenning/konsesjon til anlegg og drift av taubaner.

3.2 Resultatområder for Landbruks- og bygdeutviklingsavdelingen

(Jf. Tildelingsbrevet Kap. 3 – Vesentlige endringer i oppgaveportefølje og Kap. 3.1- Nye oppgaver).

3.2.1 Utvikling av en landbrukspolitisk dialog

Avdeling for landbruk og bygdeutvikling har gjennomført 13 kommunemøter i 2004 hvor utfordringer knytta til reformen er fokusert. Tema er også viet spesiell fokus i ulike samlinger med fagansvarlige i kommunene. Avdelingen har også tilbudt kurs til alle kommuner relatert til landbrukslovgivningen. Målgruppen var lokale politikere. Totalt omfattet disse kursene 200 deltakere i 2004.

Avdelingen arbeider aktivt med landbruksplaner og bistår kommunene i dette arbeidet. Dette er en viktig arena i arbeidet for den landbrukspolitiske dialogen mellom kommunene og Fylkesmannen. Nå jobbes det aktivt med å få på plass pilotkommuner for utvikling av 2. generasjons landbruksplaner både som et strategisk verktøy i forhold til de utfordringer reformen representerer og som en arena for dialog mellom kommunene og fylkesmannen.

I samarbeid med Senter for bygdeforskning er det igangsatt et følgeforskningsprosjekt knytta til reformen (Kommunalisering pluss) som bl.a. involverer 4 kommuner i fylket. Det er i stor grad lagt til rette for at prosjektet skal være en arena for læring.

3.2.2 Forvaltningsmodell for de økonomiske virkemidlene – delegering til kommunene:

Fylkesmannen har fått en viktig rolle med fordelingen av de økonomiske virkemidlene til skogbruk og miljøtiltak i jordbruket til kommunene etter overføring av myndighet for disse ordningene til kommunene fra 1. januar 2004. 2004 har vært et overgangsår der det ble lagt opp til at fordelinga av virkemidlene dels skulle baseres på historisk forbruk i kommunene og dels baseres på kommunenes tiltaksstrategier for å kunne få til ei aktivitetsfremmende omfordeling. Vi hadde en svært god dialog med næringsorganisasjonene i forbindelse med fordelinga, og vi ser at vi i løpet av året har utviklet en god samhandling med disse.

Vi har lagt svært stor vekt på å bidra til at det utvikles tilsvarende gode prosesser mellom forvaltning og næring også ute i kommunene, og vi føler et dette arbeidet har lyktes i de fleste kommuner.

Kommunene sendte inn sine flerårige tiltaksstrategier med angivelse av behov for tilskuddsmidler for 2005 i oktober. Ut fra de aller fleste av disse fikk vi et godt inntrykk av at det arbeides målrettet i mange kommuner, og at arbeidet med skogbruk og miljøtiltak i landbruket settes inn i en sammenheng med de øvrige mål for landbruket. Dette har gitt oss et godt grunnlag for å kunne foreta en målrettet fordeling av midler til kommunene for 2005.

Fylkesmannen er klageorgan for kommunenes vedtak knyttet til de økonomiske virkemidlene. Vi har ikke mottatt klagesaker knyttet til disse ordningene i løpet av 2004.

3.2.3 Overføring av klagebehandling ang. konsesjonssaker m.m. til fylkeslandbruksstyrene

Overføring av myndighet til å behandle klager i konsesjons-, delings- og omdisponeringsaker er fra 01.01.2004 overført til fylkeslandbruksstyrene eller fylkesmennene. Statistikk over kla-

gesaker for 2004 er 01.02.2005 sendt Statens landbruksforvaltning. Det relativt lite antall klagesaker som er behandla, viser at kommunene stort sett fatter vedtak som søkerne er tilfredse med.

3.2.4 Nye strategier i landbrukspolitikken – FM som koordinerende organ på regionalt nivå

Fylkesmannen fikk i St. prp. nr 1 hovedansvaret for gjennomføring av landbrukspolitikken i fylket. Dette var en etterlengtet avklaring av rollefordelingen på regionalt nivå som ga fylkesmannen den legitimitet som var nødvendig for å få det regionale partnerskapet til å fungere. En har brukt denne legitimiteten i samhandlinga om både Regionalt miljøprogram og Landbruksrelaterte næringsstrategier med vellykket resultat. I tillegg har denne avklaringen vært nyttig i forholdet til kommunene.

Gjennomføringen av landbrukspolitikken har etter hvert blitt en partnerskapsak. Flere aktører har fått viktige roller og funksjoner. Samhandling mot felles mål er blitt en forutsetning for å lykkes. I en slikt nettverksforvaltning er det nødvendig at en aktør har den autoritet som hovedansvarlig.

3.2.5 Utarbeiding av regionale miljøprogram:

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag har i 2004 utarbeidet et regionalt miljøprogram for landbruket i fylket. Oppgaven er løst i nært samarbeid med faglagene i landbruket, Sør-Trøndelag fylkeskommune, kommunene og forsøksringene i fylket. Vi har også oppnådd et godt tverrfaglig samarbeid innad i embetet ved at miljøvernavdelinga har vært involvert i prosessen, i tillegg til en stor del av medarbeiderne i vår egen avdeling. Programmet ble godkjent av SLF i desember 2004. Det skal i 2005 arbeides videre med detaljer rundt tilskuddsordningene, informasjon til søkere og plan for evaluering av programmet.

I forbindelse med innføringa av regionale miljøtilskuddsordninger har vi opplevd et stort engasjement i landbrukets organisasjoner. Faglagene ser blant annet nytten av å etablere kulturlandskapstilskudd for utvalgte deler av fylket. Disse områdene skal kunne fungere som ”utstillingsvindu” for sørtrøndersk landbruk og dermed skape større forståelse for næringa hos den øvrige befolkninga i fylket. Den aktuelle tilskuddsordninga er kalt ”Tilskudd til prioriterte beitelandskap” og de tilskuddsberettigede arealene er knyttet til innmarksbeiter i de utvalgte områdene. Områdene er valgt ut i samråd med kommunal landbruksforvaltning og lokale faglag.

3.2.6 Samarbeid med mattilsynet:

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag samarbeider med Mattilsynet på flere områder og plan. Det er i fylket etablert et utviklingsprosjekt med fokus på småskala mat under navnet ”Mat fra det trønderske kjøkken”. Prosjektleder er ansatt hos Fylkesmannen i Sør-Trøndelag. Gjennom dette 3-årige prosjektet, som retter seg både mot produsent og forbruker, er kontaktflaten med Mattilsynet utvidet. Prosjektleder for ”Mat fra det trønderske kjøkken” deltar i referansegruppa for Mattilsynets prosjekt ”Utvikling av tilsynsmodell for mindre matbedrifter”, - et viktig og nødvendig arbeid.

Mattilsynet har videre deltatt og innledet på kommunale og regionale møter med aktuelle og potensielle småskala matprodusenter over hele fylket i regi av matprosjektet i fylket. En har

da benyttet seg av personell fra Mattilsynets stedlige lokal/regionale avdelinger slik at kontakten med kurs- og møtedeltakere kan best mulig og gjensidig nettverk skapes.

I tillegg er det løpende og jevnlig kontakt med Mattilsynets avdelinger i avdelingens arbeid for utvikling og bistand ved etablering av nye småskala matbedrifter. Fylkesmannens ansatte deltar også på møter mellom produsenter og Mattilsynet ved behov for gjennomgang av regelverk og klargjøring av sentrale problemstillinger for småbedrifter under etablering og utvikling.

Det er også etablert et samarbeid med Mattilsynet i forbindelse med forberedelser til Matfestivalen 2005 i Trondheim der et større antall bedrifter bl.a. skal framby sine produkter for publikum.

Selv om det etter Fylkesmannens oppfatning er etablert et godt samarbeid med Mattilsynet i 2004 ønsker Fylkesmannen enda tettere og mer utvidet kontakt med Mattilsynet i arbeidet for tilrettelegging, utvikling og etablering av småskala matbedrifter. Vi vil fra vår side legge til rette for det. Fra vår side er det også ønskelig at det etableres tettere kontakt mellom Mattilsynet og kommunal forvaltning. Kommunal landbruksforvaltning utgjør fortsatt et vesentlig ledd i landbruksbasert næringsutvikling.

3.2.7 Markering av unionsoppløsningen i 2005:

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag, avdeling for landbruk og bygdeutvikling, har i arbeidet med markeringen av unionsoppløsningen i 2005 etablert et samarbeid med Bondelag, Bonde- og småbrukarlag og Bygdekvinnelag i fylket. Lokallag vil stå for arrangement over hele fylket der mat vil være hovedtema. Det er lagt opp til markeringer med fokus på mat og kulturlandskap i ulike "Streif- arrangement" knyttet til både fjell-, dal-, og kystmiljø. Fylkesmannen vil selv koordinere arbeidet med kulturlandskapsatsingen. Det er etablert samarbeid med NTNU sine kompetansemiljø på botanikk og kulturlandskap.

I tillegg blir det "Streif-arrangement" på Skjetlein vgs. og Øya vgs. i henholdsvis Trondheim og Melhus kommune med vekt på "åpen gård-arrangement". For øvrig vil en ved flere anledninger legge unionsmarkeringene til allerede planlagte arrangement, men der arrangementet styrkes med en streif-markering og –profilering. Arbeidet med et seterprosjekt i fylket vil også brukes til å støtte markeringen sommeren 2005. Et Interreg IIIA- prosjekt planlegges benyttet på tilsvarende måte.

Vi vil også nevne at det er etablert en jury for stilkonkurransen for den videregående skolen, samt at det er etablert en gruppe som skal bidra til tilrettelegging og gjennomføring av produsentmarkering på Karl Johan i Oslo sommeren 2005.

3.2.8 Erstatning etter offentlige pålegg:

Når det gjelder offentlige pålegg om nedslakting fikk Fylkesmannen i Sør-Trøndelag, avdeling for landbruk og bygdeutvikling, i 2004 oversendt 10 saker fra Mattilsynet. Det varierte om sakene var klare for utbetaling eller om det meste av saksbehandlingen gjensto. Vi opplevde at det tok relativt lang tid før Fylkesmannen fikk sakene tilsendt fra SLF og også at det tok tid før de første ble utbetalt. Noen produsenter opplevde dette som svært ubehagelig siden de fikk pålegget om nedslakting sommeren/høsten 2003 og først fikk utbetalt erstatningen våren 2004. Dette førte til frustrerte henvendelser både fra produsenter og representanter for

Mattilsynet. Forholdene bedret seg ut over året og ved nyttår var det kun to saker som ikke var avsluttet, noe som skyldes forhold utenfor fylkesmannsembetet. Begge sakene er fulgt opp på nyåret.

I 2004 har det vært svært få saker innen erstatning etter offentlige pålegg som følge av plante-skadegjørere. Arbeidet med sakene har fungert godt.

3.2.9 Rapportering til MD i forhold til tildelingsbrev 2004

Ny bestemmelse om kart og stedfestet informasjon i PBL:

Fylkesmannen bidrar aktivt til at det foreligger et oppdatert offentlig kartgrunnlag for de formål som omhandles i loven. Dette gjennom å tilrettelegge vår faginformatjon etter gjeldende standarder og formidle dem gjennom AREALIS samarbeidet. Fylkesmannen har videre en aktiv rolle i å realisere GEOVEKST og Norge digitalt i fylket.

3.3 Resultatområder for Oppvekst- og utdanningsavdelingen

3.3.1 Barnehager

Tilskuddsforvaltning

Gjennom et tett samarbeid mellom Oppvekst- og utdanningsavdelingen og Administrasjonsavdelingen har forvaltningen av tilskudd i barnehagesektoren skjedd i tråd med regler for saksbehandling og utbetaling - og innenfor de frister som er satt.

Utbetalinger i 2004:

Driftstilskudd til barnehager	kr. 526 407 238,00
Investeringsstilskudd	kr. 20 247 876,00
Tilskudd til tiltak for barn med funksjonshemming	kr. 43 102 481,00
Tilskudd til tospråklig assistanse	kr. 1 810 670,00
Tilskudd til tiltak for å bedre språkforståelsen	kr. 1 530 816,00
Skjønnsmidler for oppfølging av barnehagereformen	kr. 671 413 894,00

Oppgaver etter barnehageloven

Forskrift om dispensasjon fra utdanningskravet, kap. 5 § 4

2 saker er behandlet

1 søknad hadde økonomi som begrunnelse, fikk avslag i påvente av kommunens oppfølging av krav om økonomisk likeverdig behandling

1 søknad ble avvist, det forelå ikke et reelt grunnlag for søknad.

Forskrift om pedagogisk bemanning, kap. 6 § 1

1 innkommet sak. Saken ble ikke behandlet på grunn av at vi fikk melding om at grunnlaget for søknaden var falt bort før den ble behandlet

Forskrift om foreldrebetaling

2 saker er behandlet. Klagere fikk ikke medhold

Forskrift om økonomisk likeverdig behandling

38 saker er behandlet. 16 av klagenes gjaldt påstand om at forskriften om likeverdig behandling ikke er gyldig fordi den ikke er i samsvar med ordlyden i barnhagelovens § 7b. Ingen av klagenes fikk medhold.

Formidling av nasjonal politikk og kvalitetsutvikling

Til dette arbeidet fikk Fylkesmannen fullmakt til å bruke kr 650 000,00 i 2004

Formidling av nasjonal politikk

2 møter for kommuneledere for skole og barnehage, 1 møte med kommunens saksbehandlere i barnehagesektoren, dialogmøter med 6 kommuner. Har ellers deltatt på møter med BFD, andre fylkesmenn og Sametinget.

Fylkesmannens oppfølging av barnehagereformen har betydd mer arbeid med rapportering – noe som er fulgt opp inne fristene som er satt.

Kvalitetsutvikling

Fylkesmannen har tildelt utviklingsmidler til 4 regioner, har gitt tilbud om faglig veiledning til kommuner og barnehager og har fulgt opp Interreg-prosjektet: "Nettverkbasert kompetanseutvikling i barnehager over landegrensene." I tillegg overførte vi midler til DMMH i forbindelse med avslutning av prosjektet "Den norske barnehagekvaliteten". Til slutt så er også en del av infomidlene til barnehager brukt til oppfølging av tverrfaglig samarbeid om barn og unge, "Trygge barn på kryss og tvers"

Forbruk

Kontaktmøter, erfaringsutveksling og andre møter knyttet opp mot formidling av nasjonal politikk og kvalitetsutvikling	kr. 100 000,00
Økte personalressurser internt	kr. 130 000,00
Tildeling av utviklingsmidler	kr. 120 000,00
Interreg	kr. 40 000,00
Bistå kommuner med faglig veiledning	kr. 200 000,00
Den norske barnehagekvaliteten	kr. 30 000,00
"Trygge barn på kryss og tvers"	kr. 30 000,00

Beløpene som er oppgitt er avrundet til "hele" beløp. Utfyllende regnskap og rapport for bruk av infomidler sendes BFD.

Likestilling i barnehagen / MIB

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag har et koordinerende ansvar for Møre og Romsdal, Nord-Trøndelag og Sør-Trøndelag i arbeidet med likestilling i barnehagene og arbeidet med å øke antall menn i barnehagen MIB. Dette er et samarbeid mellom fylkesmennene i de tre fylkene og høyskolene Volda, Nord-Trøndelag og Dronning Mauds Minne. DMMH er tillagt et ansvar for det praktisk-pedagogiske ansvaret. Det er utarbeidet en regional plan og planer for de enkelte fylkene.

3.3.2 Familierett

Mekling

I tillegg til Familievernkontoret i Sør-Trøndelag har fylket 11 eksterne meklere. Antall meklere synes å være tilstrekkelig i forhold til antall henvendelser. Det er arrangert to fagsamlinger for meklerne, der en samling er arrangert sammen med Fylkesmannen i Nord-Trøndelag. Familievernkontoret i Sør-Trøndelag følger opp de eksterne meklerne med råd og veiledning etter avtale med fylkesmannen. Det er gjennomført 696 meklinger med attest, 386 etter Ekteskapsloven og 310 etter Barneloven.

Barnelov

Fylkesmannen mottar mange henvendelser om råd og veiledning. De fleste henvendelser gjelder spørsmål knyttet til samvær og reisekostnader.

Med virkning fra 01.04.04 ble Lov om barn og foreldre endret slik at det nå bare er domstolen som kan behandle saker om barnefordeling der foreldre ikke blir enige. Fylkesmannen har derfor behandlet de saker som kom inn før 01.04.04. Dette er tidkrevende saker, og saksbehandling har pågått hele 2004.

Krisetiltak

Fylkesmannen har behandlet søknader og utbetalt statstilskudd til følgende senter: Krisesenteret for Orkdal og omegn, Senter mot incest Sør-Trøndelag, Trondheim og Krisesenteret i Trondheim.

Familievern

Det er ikke ført tilsyn med Familievernkontoret i Sør-Trøndelag i 2004. Fylkesmannen har ikke mottatt klager fra publikum dette år. Fylkesmannen har hatt samtale med leder for kontoret med orientering om drift og utfordringer.

Barnevern

Kommunene

Det følger av lov om barneverntjenester § 2-3 at fylkesmannen skal føre tilsyn med den kommunale barneverntjeneste. Det er gjennomført tilsyn med 7 kommuner: Frøya, Midtre Gauldal, Osen, Rennebu, Trondheim, Ørland og Åfjord. Tre av kommunetilsynene inngår i et landsomfattende systemtilsyn etter oppdrag fra Barne- og familiedepartementet. De landsomfattende tilsynene hadde fokus på kommunens oppfølging av barn plassert utenfor egen heim. Det ble funnet mer enn tre avvik i forhold til lovkrav eller krav i medhold av forskrift i alle tre kommunene.

Det er mottatt 18 klagesaker innenfor barneverntjenestelovområdet i 2004.

Fylkesmannen har etablert 3 nettverk for ansatte i barneverntjenesten, med i alt 32 deltakere fra 17 kommuner. Møtefrekvens har vært fra møte hver måned til 4 møter pr. halvår. Barnevernledere inviteres til 4 fagdager pr år, der tema legges opp etter innspill/ønsker fra kommunene. En fagsamling er for alle kommunale ledere innen oppvekst- og utdanningssektoren.

Tilsyn barneverninstitusjoner

Fylkesmannens plikt til å føre tilsyn med barneverninstitusjoner følger av §§ 2-3 og 5-7 i Lov om barneverntjenester av 17.juni 1992. I 2004 ble det ført tilsyn med 20 offentlige og private institusjoner. Det skal som følge av forskrift om tilsyn i barnevernsinstitusjoner gjennomføres minst 2 eller 4 besøk per tiltak, avhengig av plasseringsgrunnlaget til beboerne. Tilsynet har

foretatt 63 besøk i 2004, 24 ved offentlige og 39 ved private institusjoner. Dette utgjør 100 % av det pålagte antall besøk.

3.3.3 Utdanning

Tilsyn

Tilsyn i kommunene

Fylkesmannen har gjennomført tilsyn i seks kommuner i 2004 og med fokus på flere tilsynsområder i disse kommunene. Til sammen er det gjennomført 17 tilsyn hvor kommunen er skoleeier. Hvert tilsyn blir avsluttet ved at det utformes en egen rapport som angir merknader, avvik og eventuelle pålegg til skoleeier. Dersom det gis pålegg, gis det også frister til kommunen for tilbakemelding om hvordan avvikene vil bli lukket. De områdene som har vært underlagt tilsyn, blir kommentert i egne punkter. Dialog og veiledning er gitt ved egne kommunebesøk fra Oppvekst – og utdanningsavdelingen.

Voksenopplæring §§ 4A – 1, 4A – 2 og 4A – 4.

Tilsyn med voksenopplæring på grunnskolens område er gjennomført i 6 kommuner. Tilsynet er gjennomført ved hjelp av spørreskjemametodikk. Det ble ikke funnet avvik i forhold til lovverket ved noen av disse tilsynene. Flere berørte kommuner fikk merknader i endelig rapport, som i hovedsak gikk på detaljer utforming av enkeltvedtak.

Gratisprinsippet opplæringsloven § 2 – 15

Tilsyn med gratisprinsippet i grunnskolen er gjennomført i 6 kommuner. Tilsynet er gjennomført ved hjelp av spørreskjemametodikk. I 4 av disse tilsynene ble det avdekket foreldrebetaling og gitt pålegg om utbedring. Foreldrebetalingen gjelder både leirskole og ekskursjoner.

Elevenes skolemiljø, opplæringsloven kap 9a

Tilsyn på området har vært gjennomført i 3 kommuner. For 2 av kommunene var det ikke etablert internkontrollsystem som ivaretar kravene i opplæringsloven kap 9a. Kommunene må innenfor en tidsfrist redegjøre for hvordan avviket vil bli lukket. De to kommunene har heller ikke rutiner for elev - og foreldremedvirkning i arbeidet med elevenes skolemiljø.

Organisering av elevene i grupper, opplæringsloven § 8 - 2

Ut fra informasjon gitt i GSI opplysninger som viste avvik på gruppestørrelse har Fylkesmannen hatt en gjennomgang med 3 kommuner. Det ble avdekket at det var feil i innrapporteringen for de skolene det gjaldt. På grunnlag av henvendelser fra foreldre om kommunens ressursfordeling, er det bedt om egen redegjørelse fra 1 kommune. Det ble ikke påvist avvik ut fra bestemmelsene om tilgjengelige ressurser og Stortingets merknad.

Skolevurdering, forskrifter §§ 2 – 1 og 2 – 2

Det er gjennomført tilsyn i 1 kommune. Denne kommunen gjennomfører ikke jevnlig skolevurdering og det var heller ikke etablert et administrativt system for å innhente og følge opp vurderingsarbeidet. Kommunen er gitt pålegg om å rette på forholdene.

Spesialundervisning, opplæringsloven kap 5

Området har vært underlagt tilsyn i 2 kommuner. Tilsynet har også innbefattet arbeidet i kommunens PP tjeneste ut fra opplæringslovens bestemmelser i kap 5. I begge kommunene

ble det gitt pålegg til kommunen om å rette på forhold i sin saksbehandling da ble funnet avvik grunnet manglende samsvar med lovverket.

Tilsyn med fylkeskommunen

Fylkeskommunen er den nest største skoleeier innenfor vårt geografiske område. Det er gjennomført 5 tilsyn, fordelt på tre videregående skoler, fylkeskommunens PP tjeneste og skoleavdelingen ved St. Olavs hospital. Tilsynsområdene som har involvert de videregående skole-ene har vært spesialundervisning (kap 5) og elevenes skolemiljø (kap 9a). For tre av tilsynene i fylkeskommunen er det funnet avvik og det er gitt pålegg til skoleeier om å rette på forholdene. Det er satt frist for tilbakemelding fra skoleeier til tilsynsmyndighet.

Tilsyn med opplæring for elever ved sosiale institusjoner

Det er foretatt tilsyn ved 2 sosiale institusjoner (barneverninstitusjoner). Utforming av endelige rapporter er ikke sluttført.

Frittstående skoler

Det er foretatt tilsyn ved 4 frittstående skoler; tre grunnskoler og en videregående skole. Tilsynsområde har vært generelt om hele skoledriften og i tillegg har det vært fokusert på spesialundervisning og elevenes skolemiljø. For to frittstående skoler er det funnet avvik og det er gitt pålegg om retting. Skoleeier er gitt frist for tilbakemelding til tilsynsmyndighet.

Klagebehandling

Klagebehandling - spesialundervisning

Antall klager på vedtak om spesialundervisning i grunnskolen er uendret fra fjoråret. Fylkesmannen har mottatt 15 klagesaker. Av dem har 1 klage fått medhold mens 14 har fått avslag. Antall klager fra elever i videregående opplæring er økt noe fra fjoråret, 19 klager er mottatt. Av dem har 8 fått medhold, 2 har fått avslag mens 9 er oversendt skoleeier til videre utredning.

Når det gjelder klager på vedtak om spesialpedagogisk hjelp til førskolebarn, er det på samme nivå som i fjor. 4 saker har vært til behandling, ingen av dem har fått medhold. Det er behandlet to klager på vedtak om spesialundervisning for voksne.

Klager på skoleskyss

Fylkesmannen har hatt til behandling 3 klager vedrørende skoleskyss. Grunnlaget for klage var at kommune ikke vil gi skoleskyss grunnet særlig farlig eller vanskelig skolevei. En klager ble gitt medhold, to klager ble ikke gitt medhold.

Klager på skoleplass

Det har vært til behandling 6 klager ut fra tildeling av skoleplass/avslag på søknad om plass ved annen skole enn nærskolen. Fylkesmannen har gitt medhold i 5 klagesaker, en er ikke gitt medhold.

Klager på skolemiljø

Ut fra bestemmelsene om elevenes skolemiljø i opplæringsloven kap 9a, har Fylkesmannen hatt 5 klagesaker til behandling. Klagen er fremsatt av foreldre og er fra fire kommuner. Dette er kompliserte saker som i flere tilfeller også har nær tilknytning til læreres atferd. Klager er gitt medhold i to saker. Fylkesmannen har også fulgt flere av klagesakene gjennom tilsyn.

Klager på ekstra språkopplæring

Fylkesmannen fikk to klager på avslag om ekstra språkopplæring for minoritetsspråklige elever i grunnskolen. Klager fikk ikke medhold i den ene saken. Den andre saken er ikke ferdig behandlet.

Klager på karakterer grunnskole

Antall klager på standpunktkarakterene er stabile, ca 100 klager. Praktiske fag som kroppsøving, musikk og kunst og håndverk er dominerende i klagematerialet.

Nasjonalt System For kvalitetsvurdering

I 2004 har det vært svært stor aktivitet rundt byggingen av et nasjonalt system for kvalitetsvurdering.

I januar ble det tegnet avtale med 15 ressurslærere for første runde med nasjonale prøver. Alle ble samlet og gitt informasjon om Skoleporten, nasjonale prøver – og hvilke arbeidsoppgaver som lå i oppdraget. Våren 2004 ble det avholdt 31 kurs knyttet til nasjonale prøver. Omtrent 1500 faglærere ble gitt opplæring gjennom disse kursene.

Høsten 2004 ble det avholdt 6 kurs knyttet til innrapporteringsprogrammet for nasjonale prøver. Både skoleeiere og skoleadministratorer fikk tilbud om opplæring. Kursene hadde stor oppslutning.

I november ble det gjort en utvidelse av ressurslærerstabene fra 15 til 45. Alle ble samlet og gitt oppdatert informasjon om Skoleporten, nasjonale prøver – samt hvilke arbeidsoppgaver som lå i oppdraget.

Kalenderåret 2004 har først og fremst vært rettet mot informasjon og opplæring knyttet til de nasjonale prøvene. Det er likevel brukt relativt mye tid til å informere skoleeiere om Skoleporten. Det har også vært svært viktig å bygge et godt administrativt system hos Fylkesmannen for å ivareta oppgavene i forbindelse med det nasjonale systemet for kvalitetsvurdering. Første året med nasjonale prøver har vist at den logistiske utfordringen er formidabel. Mye veiledning er gitt, spesielt rettet mot innrapporteringsprogrammet for nasjonale prøver. Fylkesmannen har i mindre grad fått forespørsel om veiledning knyttet til Elevinspektørene.

Eksamen og avgangsprøver

Avgangsprøva i grunnskolen

Skriftlig avgangsprøve

Sør- og Nord-Trøndelag samarbeider om avgangsprøvene. Ved avgangsprøvene i 2004 hadde Sør-Trøndelag ansvar for sensurering i fagene engelsk og matematikk. Det melder seg årlig langt flere sensorer i skriftlige fag enn det er behov for. I forbindelse med sensureringen ble det som vanlig arrangert en samling for hvert av fagene hvor prinsippene for vurdering og spesielle problemstillinger ble tatt opp. Dette forarbeidet gjør at fellessensuren går greit.

Muntlig avgangsprøve

Hver skole fikk som i fjor tildelt to mulige prøvedager. Dette gjorde at vi hadde et tilstrekkelig antall sensorer til å avvikle muntlig prøve.

Eksamen i videregående skole

Sentralt gitt skriftlig eksamen

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag, oppvekst og utdanningsavdelingen organiserer og gjennomfører sensur ved sentralt gitt eksamen. Landet er delt inn i seks regioner som har et godt samarbeid med sensuren i videregående skole. Små fag legges til en region, som da får et nasjonalt ansvar for sensuren. Rektor har ansvar for å trekke ut elever til eksamen og Fylkesmannens oppvekst og utdanningsavdeling oppnevner sensorer og arrangerer fellessensurmøte. Våren 2004 oppnevnte Fylkesmannen i Sør-Trøndelag ca 250 sensorer.

Lærings- og oppvekstmiljø

Fylkesmannens oppvekst- og utdanningsavdeling har i 2004 initiert og deltatt i flere ulike program, prosjekt og tiltak som har som mål å bedre og utvikle lærings- og oppvekstmiljøet i kommunene. Et slikt program er Den kulturelle skolesekken. Her har det vært et utstrakt samarbeid med fylkeskommunen i styring og utvikling på fylkesnivå. Arbeidet på fylkesnivå består av utvikling av det profesjonelle formidlingstilbudet på den ene siden, her er 22 av 15 kommuner med, og stimuleringsarbeid overfor kommunene på den andre siden.

Under dette punktet samler vi også en del prosjekt som har som oppgave å heve kvaliteten på lærings- og oppvekstmiljøet

Fysisk aktivitet og måltider i skolen

Hovedmål: Alle elever i grunnskolen skal ha økt fysisk aktivitet i løpet av skoledagen og skolene skal legge til rette for et godt mattilbud og gode rammer for skolemåltidet. 10 skoler deltar. Avsluttes våren 2006.

b. Lærende nettverk

Hovedmål: Gjennom kunnskapsdeling og kunnskapsutvikling i lærende nettverk skal skoler, skoleeiere og lærerutdanninger bevisstgjøres og kvalifiseres slik at IKT i større grad tas i bruk i læringsarbeidet der det gir faglig og pedagogisk merverdi. 11 skoler deltar. Avslutning er uavklart. Høgskolen i Sør-Trøndelag leder nettverket.

c. Gi rom for lesing

Hovedmål: Oppfølging av nasjonale mål for leseferdighet og leselyst slik det fremkommer i tiltaksplanen "Gi rom for lesing". 15 kommuner samt fylkeskommunen deltar i prosjektet. Avsluttes i 2007.

d. Skap muligheter med Den kulturelle skolesekken Mål for prosjektet (bla.):

Å utvikle og utvide kunst- og kulturtilbudet for alle elever i grunnskolen
Å øke bevisstheten om kulturbasert satsing i skolen og muligheter dette har i alle fag
Å utvikle modeller for samarbeid mellom skole, kulturskole og kulturlivet for øvrig
16 skolemiljø fra 7 kommuner deltar i prosjektet. Avsluttes våren 2005.

Trøndelagsprosjektet. Om systemrettet arbeid med spesialpedagogiske problemstillinger

Mål for prosjektet (bla): Å finne hensiktsmessige tilnærminger til sakene som inngår i prosjektet, basert på en bredest mulig forståelse av hva som påvirker og opprettholder problemene. Å utvikle handlingskompetanse på valgt område, å få robust forankring av kompetansen slik at den kan komme flere brukere til gode
16 skoler deltar i prosjektet. Herav 4 videregående

de. Avsluttes våren 2005. Prosjektet er en videreføring av Samtak på fylkesnivå. Det er et samarbeid med Bredtvet, Lillegården og Trøndelag kompetansesentre.

f. Energiopplæring i skolen/Energikampanjen 2004/2005

Mål for prosjektet: Å fremme forståelse for at det er gjensidige sammenhenger mellom naturgrunnlaget, måten å leve på økonomien og den politikk som gjennomføres, å gi mennesker muligheter til å få kunnskaper holdninger og ferdigheter slik at de kan bidra til å beskytte miljøet, å skape nye adferdsmønstre overfor et hos enkeltpersoner, grupper og samfunnet so helhet. Prosjektet er fylkesovergripende. Avsluttes våren 2006.

Verdier i skolehverdagen

Mål for prosjektet: Integrering og antirasistisk arbeid i en flerkulturell skole. Prosjektet inngår i to mottaksskolers arbeid med verdi- og holdningsskapende arbeid mot rasisme, Ila skole og Åsheim ungdomsskole i Trondheim. Ila skole mottok Benjaminprisen for 2004.

h. Trygge barn på kryss og tvers

Tema og prosjekt som har vært fulgt opp i regi av det tverrfaglige og tverretatlige samarbeidet om barn og unge:

- Nettungen
- Barns lese- og språkutvikling
- Inn på tunet
- Folkehelsearbeidet
- Fysisk aktivitet og måltider i skolen
- Barns psykiske helse

Tilskuddsforvaltning

I denne delen av årsrapporten kommenteres kun særskilte forhold. Tilskuddsordninger der det ikke er spesielle merknader blir derfor ikke nevnt. Fylkesmannen viser for øvrig til egen regnskapsrapport til UFD.

Etterutdanning for lærere i norsk med samfunnskunnskap

Sør-Trøndelag fikk kr 100 000,- i 2004 til etterutdanning av lærere som underviser i norsk med samfunnskunnskap for voksne innvandrere. Midlene er i hovedsak gått til Senter for voksenopplæring sin årlige voksenopplæringskonferanse.

Barnehagetilskudd

Når det gjelder tilskudd til barnehager vises det til eget barnehagekapittel lenger frem i årsrapporten.

Statsstøtte til krisetiltak

Følgende senter mottok tilskudd: Krisesenteret for Orkdal og omegn, Senter mot incest Sør-Trøndelag, Trondheim og Krisesenteret i Trondheim.

Tilskudd til kommunale musikk- og kulturskoler

Innlemmet i rammetilskuddet til kommunene.

Voksenopplæring

Oppfølging av voksnes rett til grunnskoleopplæring

Voksnes rett til grunnskoleopplæring tas opp i Fylkesmannens dialogmøter med kommunene. Det er gjennomført tilsyn med voksnes rett til grunnskoleopplæring i 6 kommuner i 2004.

Oppfølging av voksnes rett til videregående opplæring

Voksnes rett til videregående opplæring er tatt opp flere ganger i faste møter mellom Fylkesmannen og fylkeskommunen.

Introduksjonsprogram for flyktninger og personer med opphold på humanitært grunnlag

Fylkesmannen har samarbeidet med UDI omkring opplæringsprogrammet for flyktningekonsulenter/programrådgivere. Fylkesmannsembetene i region Midt-Norge ble invitert til et eget møte på UDI sitt regionkontor. I dette møtet ble roller og oppgaver diskutert. Et tilsvarende møte gjennomføres våren 2005.

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag har ikke mottatt klager etter introduksjonsloven i 2004.

Uka for voksnes læring

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag ble ikke forespurt om deltakelse i planlegging og gjennomføring av Uka for voksnes læring i 2004.

3.4 Resultatområder for Sosial- og helseavdelingen

3.4.1 Resultatområde 71.1 - Folkehelsearbeid generelt

Fylkesmannen etablerte i 2003 en tverrfaglig gruppe for arbeid med folkehelse. Gruppen består av representanter fra alle avdelinger i embetet, og fylkesmannens ledergruppe er "styringsgruppe". Sør-Trøndelag fylkeskommune prioriterte folkehelse som eget område i fylkesplanen fra 2003 i sammenheng med at Sør-Trøndelag fikk status som Fysak fylke. Våren 2004 ble det inngått en samarbeidsavtale mellom fylkeskommunen og fylkesmann hvor folkehelse var et av seks prioriterte områder.

Fylkesmannen har også etablert samarbeid omkring partnerskap for folkehelse med fylkeskommunen. Her ble det besluttet å lage en søknad til Shdir om å bli et partnerskapsfylke innen folkehelse. Invitasjonen om å delta i partnerskapet gikk parallelt ut til alle kommunene i fylket.

Vi fikk positive tilbakemeldinger fra Trondheim kommune, 7 Fosenkommuner og Byåsen vg skole. Disse kommunene og skolen var for øvrig allerede i gang med tverrfaglige nettverksgrupper innen forebygging, og tre av kommunene var også Fysak-kommuner. Byåsen vg skole var på denne tiden under bygging og fylkesmannen sammen med fylkeskommunen var inne for å bidra i utviklingen av en modell i forhold til "Helsefremmende vg skole". I tillegg ble Høgskolen i Sør-Trøndelag ved sosial- og helseutdanningen samt lærerutdanningen med. I mai/juni 2004 ble Sør-Trøndelag tildelt stimuleringsmidler fra Shdir til videre arbeid med å videreutvikle partnerskap. 1. september ble det engasjert prosjektleder i fylkeskommunen. Videre ble det etablert en styringsgruppe ledet av en fylkespolitiker. Styringsgruppen består ellers av fylkeslegen, en representant fra regional utviklingsenhet i fylkeskommunen, representanter fra høgskolen, FRIFO (Friluftslivets fellesorg), Trondheim kommune og Fosen regionråd. Prosjektleder er sekretær for arbeidet.

Prioriterte områder som det jobbes med er knyttet til føringer gitt i St. meld nr 16. *Resept for et sunnere Norge*, og fylkesmannens embetsoppdrag innen folkehelse. Fylkesmannen har i sitt utviklingsarbeid også prøvd å trekke inn øvrige oppgaver i embetet som et ledd i satsningen.

Her kan særlig nevnes psykisk helse jmf. Opptrappingsplanens intensjon om å styrke helsestasjon- og skolehelsetjenesten, miljørettet helsevern, sosialtjenestens satsninger, grønn omsorg, friluftsliv, planarbeid og kompetansesatsning for helse- og sosialpersonell og andre barn og unge saker. I forhold til spesialisthelsetjenesten er det startet opp et samarbeid særlig i forhold til krav om individuell plan og samhandling mellom 1. og 2. linje tjeneste. Fylkesmannens etablerte ressursgrupper innen tobakk og ernæring er og sett i en sammenheng med det øvrige arbeidet. Gjennom oppgavene som er lagt til partnerskapet og i Nasjonal kreftplan har fylkesmannen etablert systematikk i forhold til samarbeid med ulike frivillige organisasjoner og utdanning- og forskningsmiljø. I forhold til partnerskapskommunene er de godt i gang med å lage konkrete handlingsplaner for det videre arbeidet. Hos fylkesmannen og fylkeskommunen samarbeides det systematisk innen folkehelse i forhold til strategier for videre arbeid. Fylkesmannen i Sør-Trøndelag og Sør-Trøndelag fylkeskommune har et mål om å bli et fullverdig "fyrtårnfylke" i partnerskap og folkehelse 2005.

3.4.2 Resultatområde 71.2 - Miljørettet helsevern

I 2004 uttalte vi oss om 2 klagesaker etter kommunehelsetjenesteloven kapittel 4a om miljørettet helsevern. Den første sak gjaldt en klage på et forbudt om husdyrbeiting ved drikkevannskilde Jonsvatnet. Klageren fikk ikke medhold. Den andre saken gjaldt en klage fra omboende på et kommunalt vedtak om å tillate støyverdier for en planlagt ballbinge ved en skole. Her opphevet Fylkesmannen det kommunale vedtaket og sendte saken tilbake til kommunen for ny behandling, sammen med råd og veiledning om elementer som man bør ta med i vurderingen. En tredje klagesak, som gjelder støy fra en skytebane, ble mottatt like før årets slutt og vil bli ferdigbehandlet i 2005.

Miljørettet helsevern i form av kommunens plikt å føre tilsyn på dette område, var også med som del av fellestilsyn med kommunale helsetjeneste for flyktninger og asylsøkere, som ble gjennomført i tre kommuner i fylket. Til tross for at dette tilsyn ble utført som oppgave under Helsetilsynet i fylket resulterte dette i brukbare generelle innsikter om forbedringspotensial i ansvarsavklaringen for kommunens oppgaver med miljørettet helsevern.

Sosial og helseavdelingen gjennomførte i slutten av 2004 også en liten kartlegging om behov for støtte ved utføring av miljørettet helsevernoppgaver i kommunene. Det viser seg at cirka en fjerdedel av kommunene i Sør-Trøndelag har etablert interkommunal samarbeid på dette område. I tillegg er slik samarbeid på varierende måte under vurdering under enda en fjerdedel av kommunene. Ca to tredjedel av kommunene har angitt å ha behov for støtte i form av et arbeidsmøte om nærmere forklaring/avklaring om hva oppgavene på dette området består i. Gjennomføring av en slik arbeidsmøte er planlagt til sommeren 2005.

3.4.3 Resultatområde 71.3 – Ernæring, fysisk aktivitet og tobakk

Tobakk: Fylkesmannen har iverksatt og er i gang med alle tiltak i henhold til tiltaksplanen som omhandler tobakk. I forhold til innføringen av røykfrie serveringssteder opplevde vi i vårt fylke blant annet mye positiv mediaomtale som helt klart bidro til at innføringen av ny lov hjemmel ble positivt mottatt. Gjennom arbeidet i ressursgruppen for tobakk har vi fått til en koordinering av tilbud om røykesluttkurs. I Sør-Trøndelag er dette arbeidet lagt til LHL.

Spesielt ønsker vi å nevne følgende områder beskrevet i tiltaksplanen:

- 1) "VærRøykfri" - Fylkesmannen har etablert et samarbeid med NTNU og medisinstudentene som et ledd i satsningen på ungdomsskolene. Medisinstudentene skal blant annet bidra med opplysningsarbeid overfor skoler, FAU og elever. De har blant annet utarbeidet et konsept som de kaller www.pustepilotene.no.
- 2) *Uforutsette tiltak*
 - a) Røykfri høgskole: Fylkesmannen i samarbeid med Høgskolen, som utdanner førskolelærere, fikk en ekstra økonomisk tildeling fra Shdir. i 2004 for å sette fokus på "Røykfri" høgskole. Dette arbeidet er godt i gang og er etablert som et eget prosjekt.
 - b) Røykeslutt til dagpasienter innen psykisk helse: Etter initiativ fra daglig leder ved et av treffstedene/ dagsentrene i Trondheim kommune ble det startet et tilbud om røykesluttkurs til en gruppe med psykiske lidelser. Interessen var stor etter at det ble brukt en god del tid på motivasjonsarbeide. Arbeidet er evaluert av sosionomstudenter. Et resultat som kom frem var at denne gruppen hadde og interesse av sin egen helse, men var aldri blitt forespurt om blant annet å slutte å røyke. Arbeidet er blitt varig og byovergripende i Trondheim kommune.
 - c) Røyk i svangerskap: Fylkesmannen har som et ledd i satsningen på jordmørtjenesten etablert en ressursgruppe på tema rus i svangerskap. I dette arbeidet er røyk, alkohol og rus det vi ønsker å sette særlig fokus på. Fylkesmannen har fått tildelt midler fra Midt Norsk kompetansesenter for rus og skal som et av tiltakene tilby kommunene å etablere veiledningsgrupper. Gjennom et allerede gjennomført kurs for jordmødre kan det synes som kunnskap om røykeforebygging fortsatt mangler systematikk og lik hel-seopplysning.

Røykfrie bedrifter: Fylkesmannen har etter initiativ fra to av våre store bedrifter i Sør-Trøndelag, Nidar Bergene og Grillstad fabrikker, bistått med rådgivning og tilbud om røykeslutt. Som følge av tiltaksplanen har fylkesmannen også hatt løpende henvendelser fra ulike aktører som har ønsket å iverksette tiltak innen tobakksforebygging. Midlene er sett i en sammenheng med partnerskap og folkehelse.

Ernæring:

Fylkesmannen er også på dette området i gang med alle tiltak i henhold til tiltaksplanen. Mye av dette arbeidet, som i røykeforebygging, er prosess- og utviklingsarbeid. Arbeidet er sett i sammenheng med satsningen i grunnskolen på skolemat og fysisk aktivitet og med fylkets partnerskapsarbeid.

Fylkesmannen etablerte våren 2004 en tverrfaglig ressursgruppe i ernæring etter modell fra tobakksforebygging. Fylkestannlegen i Sør-Trøndelag har etablert et "vannprosjekt" i skolene hvor prosjektet inngår i en strategi i sammenheng med satsing på skolemåltidet. I ernæringsarbeidet kommer det klart frem at det er viktig å rette søkelyset på kompetanse både hos helsepersonell, men og til ansatte i barnehager og skoler fremover. Betydningen av å tilrettelegge for gode valg og riktig sammensatt kost er sentrale tema.

Fylkesmannen har som et ledd i satsningen på ernæring arrangert et kurs for kantinepersonell. Dette er og et tema som noen av partnerskapskommunene i Sør-Trøndelag og Høgskolen har prioritert.

Fysisk aktivitet:

Fylkesmannen har bidratt til å videreutvikle de tiltak som er satt opp i tiltaksplanen under fysisk aktivitet. Arbeidet er også her sett inn i en sammenheng med partnerskapsetableringen, Fysak og skolesatsningen i grunnskolen. I tillegg har fysisk aktivitet fått særskilt oppmerksomhet i fylkets trafikksikkerhetsutvalg med særlig fokus på "Aktive skolebarn." Det har vært arrangert flere samlinger og rådgivningsfora til kommunene for å legge videre strategier i

forhold til Fysak. Det er til sammen 10 Fysak kommuner i Sør-Trøndelag. I Sør-Trøndelag Bedrifts- og mosjonslag arbeides det aktivt for å utdanne treningskontakter som blir et tilbud for disse kommunene. Gjennom partnerskap og folkehelse er Trondheim kommune og St Olav (HF) i ferd med å etablere samarbeid i forhold til utskrivningsklare pasienter fra sykehuset med fokus på fysisk aktivitet og ernæring. Tilsvarende vil det og bli jobbet med inn mot Psykisk helsevern.

Fylkesmannen har som et ledd i folkehelsesatsningen etablert et tverrfaglig fora innad i egen organisasjon. Her deltar og prosjektleder for folkehelse i fylkeskommunen. I dette arbeidet er friluftsliv prioritert som et felles satsningsområde. Vårt mål er blant annet å bidra til at kommunene og frivillige organisasjoner skal styrke samarbeidet innen fysisk aktivitet og friluftsliv. Fylkesmannen har som følge av tiltaksplanen hatt løpende henvendelser fra ulike aktører som har ønsket å iverksette tiltak innen ernæring og fysisk aktivitet. Midlene som er tildelt i ernæring og fysisk aktivitet er særlig blitt sett i en sammenheng med partnerskap og folkehelse.

3.4.4 Resultatområde 72.10 – Smittevern

Før 1. juli 2003 skulle alle kommuner ha en helsemessig og sosial beredskapsplan. Likeså burde alle kommunale smittevernplaner per samme dato være revidert og samordnet med de øvrige beredskapsplanene. Mange kommuner klarte ikke å overholde fristen. Ved årets start hadde 14 ut av 25 kommuner i Sør-Trøndelag en revidert smittevernplan. 8 kommuner hadde en helsemessig og sosial beredskapsplan. Som siste frist for ferdigstilling av dette arbeid bestemte Statens helsetilsyn datoen 1. mai 2004.

Etter tett oppfølging fra vår side var resultatet per fristens dato mye bedre: 23 kommuner i Sør-Trøndelag (92 %) hadde en revidert smittevernplan og 20 kommuner (80 %) hadde en ferdigstilt plan for helsemessig og sosial beredskap. Ved slutten av året var tallene 92 respektive 88 %. To kommuner mangler fortsatt godkjent smittevernplan. Tre kommuner har ingen godkjent plan for helsemessig og sosial beredskap. En av kommunene sliter med legebemanningen. En annen kommune har utarbeidet planer, men disse fyller ikke alle krav. Den tredje kommune har en smittevernplan men ennå ikke en plan for helsemessig og sosial beredskap. Alle tre kommuner planlegger å ha arbeidet ferdig innen første kvartal 2005.

Kommunene har også ansvar for utarbeidelse av Infeksjonskontrollprogrammer for institusjoner. For å få et inntrykk om status med dette arbeidet gjennomførte vi en mindre kartlegging i slutten av 2004. Vi brukte et spørreskjema som ble besvart av 22 kommuner (respons 88 %). De 3 relativt små kommuner som ikke har sendt et svar har ett sykehjem hver. Vi har antatt at disse 3 kommuner ikke har utarbeidet et infeksjonskontrollprogram for deres virksomheter.

I Sør-Trøndelag er det til sammen 55 sykehjem. Det viste seg at 11 kommuner med til sammen 13 sykehjem har et Infeksjonskontrollprogram. Trondheim kommune har utarbeidet slike program for alle sykehjem i byen (26). Hva som gjenstår er formell godkjenning. 2 kommuner med hver ett sykehjem har kontrollprogrammene delvis på plass. 11 kommuner med til sammen 14 sykehjem mangler fortsatt et infeksjonskontrollprogram. Altså har trekvart av alle sykehjem i Sør-Trøndelag fått (eller nesten fått) de foreskrevne Infeksjonskontrollprogrammene på plass. Kommunene uten ferdigstilte planer (som utgjør 44 % av kommunene med 25% av fylkets sykehjem) har i stor grad angitt behov for støtte ved dette arbeid. Derfor planlegger Helsetilsynet å organisere et dugnadsmøte i første halvdel av 2005.

I 2004 har vi også i noen tilfeller gitt råd og veiledning, eller aktivt fulgt med i forbindelse med noen mindre utbrudd av smittsomme sykdommer som (2 utbrudd MRSA og 1 utbrudd skabb). Vi mottok også flere henvelser om råd eller veiledning fra publikum eller yrkesutøvere som ble besvart eller henvist til rette instans.

3.4.5 Resultatområde 73.1 – Lov om sosiale tjenester

Bakgrunn for Fylkesmannens klagebehandling er lov om sosiale tjenester § 8-6 første ledd: ”Enkeltvedtak som sosialtjenesten har truffet, kan påklages til Fylkesmannen.”

Fylkesmannen har full overprøvingskompetanse, dvs. han kan prøve alle sider av saken, men det frie skjønnet kan bare overprøves når skjønnet er åpenbart urimelig.

I henhold til embetsoppdraget fra Sosial- og helsedirektoratet skal Fylkesmannen bl.a. ha fokus på individuell behandling i klagebehandlingen. Med forbehold om at Fylkesmannen bare ser klagesakene, tyder disse på at en del kommuner legger mer vekt på kommunens normer enn på det sosialfaglige skjønnet. Veiledende normer er bra for en rettferdig fordeling, men vil aldri kunne erstatte den konkrete og individuelle vurdering av klagers hjelpebehov. Dette er særlig viktig i sammensatte saker, for eksempel rus og psykiatri, helse og omsorg, funksjonshemninger og lignende. Enkelte kommuners organisering kan imidlertid medføre at tjenestemottakernes behov ikke sees i sammenheng med det totale hjelpebehov. Tjenesteytingen blir dermed ikke i tilstrekkelig grad koordinert. Erfaringene hittil er at kommunene ikke i tilstrekkelig grad har implementert bestemmelsene om individuell plan, og at dette dermed ikke har blitt det nyttige verktøyet som det kunne ha vært.

Fylkesmannen ser, gjennom klagesaker og andre henvendelser, at kommuner reduserer tjenestetilbudet til for eksempel psykisk utviklingshemmede ut fra hensyn til kommunal økonomi mer enn tjenestemottakernes behov. Konsekvensen av dette kan bli at tjenesteytingen preges av kollektive løsninger mer enn individuelle løsninger, noe som igjen kan føre til passivitet og manglende fritidstilbud.

Fylkesmannen har dessuten et kontinuerlig fokus på kommunenes saksbehandling, bl.a. saksbehandling av saker etter § 5-9, refusjon i etterbetalt trygdeytelse. Bakgrunnen for dette har bl.a. vært Sivilombudsmannens uttalelse i flere saker og hvor det ble påpekt svakheter i saksbehandlingen, både i kommunene og hos Fylkesmannen.

Type og antall behandlede klager pr. 31.12.2004 og 2003

	2004	2003
Totalt antall saker	284	249
Økonomisk sosialhjelp	224	160
Refusjon i etterbetalt trygdeytelse	8	15
Sosiale tjenester	48	60
Praktisk bistand i hjemmet herunder brukerstyrt personlig assistent	16	12
Avlastning	9	7
Støttekontakt	7	25
Bolig med heldøgns omsorg	3	1
Omsorgslønn	12	15
Egenbetaling i institusjon	9	9
Andre	3	5

Utfall av behandling

Stadfestet	214
Tilbakesendt/avvist	63
Omgjort	7

Årsak

Saksbehandlingsfeil	43
Feil lovanvendelse	13
Åpenbart urimelig	1

Gjennomsnittlig saksbehandlingstid er 92 dager. Sosial- og helseavdelingen er styrket med tilnærmet to saksbehandlerstillinger for bl.a. å redusere saksbehandlingstiden til innenfor embetsoppdraget på 3 måneder.

Flere kommuner har meldt om økende antall søknader om økonomisk sosialhjelp, noe som igjen kan forklare at antall klagesaker har økt. Klagesaker på sosiale tjenester har gått ned fra i fjor, uten at Fylkesmannen kan konkludere med at dette betyr forbedring av kommunale tjenester. Dette er tjenestemottakere som ofte er helt avhengig av bistandspersoner for å kunne ivareta sine rettigheter bl.a. med klage. Noe av nedgangen i antall mottatte klagesaker kan ha sammenheng med omorganiseringen i Trondheim kommune, noe som har medført at klager ligger ubehandlet i kommunen.

Fylkesmannen har det siste året også hatt fokus på Fattigdomsmeldingen. Det er imidlertid for tidlig å si om dette arbeidet i kommunene har gitt konsekvenser for antall klagesaker om økonomisk sosialhjelp.

3.4.6 Resultatområde 73.2 – Rettssikkerhet ved bruk av tvang og makt ovenfor enkelte personer med psykisk utviklingshemming

Lov om sosiale tjenester kap. 4A trådte i kraft fra 1.1.2004 og erstattet kap. 6A som var en midlertidig lov for en treårsperiode. Formålet med bestemmelsene er å hindre at personer med psykisk utviklingshemming utsetter seg selv eller andre for vesentlig skade, forbygge og begrense bruk av tvang og makt. Kommunens vedtak om bruk av makt og tvang skal sendes Fylkesmannen til overprøving.

Fylkesmannen har dessuten tilsynsansvar for kommunale vedtak om bruk av makt og tvang. Bakgrunn for Fylkesmannens tilsynsansvar er § 2-6 første ledd:

”Fylkesmannen plikter å føre tilsyn med kommunens virksomhet etter kapitlene 4, 4A, 6 og 7 og skal påse at virksomheten drives i samsvar med loven og forskriftene til loven. Ved tiltak etter § 4A-5 tredje ledd bokstavene b og c skal det også føres stedlig tilsyn.”

Fylkesmannen skal implementere nytt regelverk gjennom opplæring, råd og veiledning. Fylkesmannen i Sør-Trøndelag valgte i 2004 å følge opp at kommunene justerte sine vedtak fra bestemmelsene i kap. 6A over til bestemmelsene i kap. 4A. Gjennomføring av stedlig tilsyn ble derfor nedprioritert første halvår. Ved utgangen av året er det fire kommuner hvor vedtakene fremdeles ikke er justert etter nytt lovverk. Disse kommunene er tilskrevet om forholdet.

Våren 2004 arrangerte Fylkesmannen konferanse for alle kommunene i fylket. Konferansen ble arrangert i samarbeide med Habiliteringstjenesten for voksne, og hovedformålet var å informere om nytt lovkapitel.

I løpet av høsten er det gjennomført fem stedlige tilsyn, alle i Trondheim kommune. Tilsynene er hovedsakelig gjennomført etter systemrevisjonsmetodikken. Formålet har vært å føre tilsyn med at vedtakene er hjemlet i kap. 4A, gjennomføring av vedtaket og ivaretagelse av kompetansekravene i loven. Tilsynet har satt fokus på

- individuell plan
- kompetansetiltak for ansatte
- internkontroll

Ved alle fem tilsynene påpekte Fylkesmannen avvik for manglende internkontrollsystem for ovennevnte områder, ved tre av tilsynene påpekte Fylkesmannen avvik for manglende vedtak om bruk av makt og tvang. Kommunen er gitt frist for å rette opp forholdene.

Lov om sosiale tjenester kap. 4A har egne bestemmelser om kompetansekrav for tjenesteyterne. Fylkesmannen kan gi dispensasjon fra disse kravene. Fylkesmannen i Sør-Trøndelag sendte i januar et brev til alle kommunene i fylket med informasjon om at Fylkesmannen ville ha en strengere behandling av søknad om dispensasjon fra kvalifikasjonskravene. Bakgrunnen for dette var at lovens kap. 6A nå hadde virket i fire år, og kommunene hadde dermed hatt rimelig tid til å oppjustere kompetansen i sine tjenester. Fylkesmannen viste dessuten til Handlingsplan for rekruttering og kompetanse i pleie- og omsorgstjenestene. Kommunene har her mulighet til å søke finansiering av kompetansetiltak. Fylkesmannen vil derfor se handlingsplanen og dispensasjonssøknadene mer i sammenheng, og i større grad gi kommunene tidsfrist for å utarbeide og gjennomføre opplæringsplaner og kompetansetiltak.

På slutten av året arrangerte Fylkesmannen konferanse med hovedfokus på alternativ til tvang. Fylkesmannen ser sammenheng mellom tilsynsvirksomhet og kompetanseutvikling, og at slike konferanser er en del av Fylkesmannens kompetanseutviklingstiltak og implementering av lov- og regelverk i kommunene.

3.4.7 Resultatområde 73.4 – Kompetanseutvikling i sosialtjenesten

Fylkesmannen inviterte alle kommunene i fylket til 2 dagers konferanse, med hovedfokus på kvalitetsutvikling i Sosialtjenesteområdet. Det ble avholdt konferanse i 2 regioner, Røros og Trondheim. Målgruppen var saksbehandlere, enhetsledere på sosialtjenesten og pleie- og omsorgstjenesten, rådmenn og politikere. Innhold i konferansene var:

Sentrale føringer – Internkontrollrutiner – Ny arbeids- og velferdsforvaltning med innledere fra Rattsutvalget, (Gunvor Strømsheim på Røroskonferansen og Jørn Rattsø på Trondheimskonferansen,) Husbanken med statlige virkemidler, Individuell plan, Rusreformen og pasientrettigheter, og Sosialtjenesteloven kap. 4 og 5. Alle kommunene var representert, med totalt ca 150.

Oppfølging av arbeidet med ny arbeids- og velferdsforvaltning: (Nav)

Fylkesmannen er med i styringsgruppen, sammen med Fylkestyrgdesjef og Fylkesarbeidssjef for de 3 forsøkene i fylket: Saupstad, Rissa og Orkdalsforsøket.

3.4.8 Resultatområde 74.1 – St.meld.nr. 6 (2002-2003) Tiltaksplan mot fattigdom

Informasjon og opplæring av kartleggingsverktøy

I forbindelse med tiltaksplan for fattigdom, utarbeidet Sosial- og helsedirektoratet et nasjonalt kartleggingsverktøy som skal vurdere arbeidsevne hos brukerne i sosialtjenesten (KIS). Fylkesmannens rolle var å være en lokal tilrettelegger for informasjon og opplæring i bruk av KIS.

I samarbeid med Sosial- og helsedirektoratet avholdte Fylkesmannen i Sør-Trøndelag en konferanse om KIS ved Statens Hus i Trondheim 2. september 2004. Invitasjonen gikk til ledere, saksbehandlere og dataansvarlige i sosialtjenesten. I alt 12 av fylkets kommuner møtte. I tillegg møtte det representanter fra Aetat. For å nå ut med informasjon til de kommuner som ikke møtte, ble det i slutten av september sendt ut et brev til de kommuner som ikke deltok, med utfyllende informasjons- og veiledningsmateriell om KIS. Informasjonen ble også lagt ut på Fylkesmannen i Sør-Trøndelag sine hjemmesider.

Trondheim kommune har innledet et direkte samarbeid med Sosial- og Helsedirektoratet med hensikt å implementere kartleggingsverktøyet. 4 andre kommuner og ett trygdekontor har lastet ned programvaren.

Boligsosial konferanse

Med utgangspunkt i tiltaksplanen for fattigdom og boligsosialt rundskriv U-10/2002 arrangerte Husbanken og Fylkesmannen i Sør-Trøndelag en todagers konferanse i Trondheim den 20. og 21. april 2004. Formålet med konferansen var blant annet å sette det boligsosiale arbeidet på dagsorden samt å få tilbakemeldinger fra kommunene om hvilke utfordringer de så i sitt boligsosiale arbeide. Husbanken og Fylkesmannen i Sør-Trøndelag vektla spørsmål knyttet til utkastelsesproblematikk, økonomisk rådgivning og tverretatlig samarbeid.

Namsmannens innlegg vakte oppmerksomhet. Her kom det frem en økning i begjæring om utkastelse og fravikelser, spesielt i Trondheim kommune. Denne problemstillingen ble også gjenstand for oppslag i lokalpressen. I ettertid har Trondheim kommune hatt en ½ prosjektstilling med formål å se på og forbedre rutiner i forbindelse med utkastelsesproblematikk.

Et gjennomgangstema i tilbakemeldingene fra kommunene var viktigheten av utvikling av tverretatlig samarbeid internt i kommunene og mellom namsmenn og kommuner. Tilbakemeldingene vil bli et av utgangspunktene i det videre arbeid i regional stat for å oppnå resultatmålene i "Oppfølging av Nasjonal strategi mot bostedsløshet – På vei mot egen bolig."

Tilskudd til utvikling av oppfølgingstjenester tilknyttet boliger til bostedsløse

I Sør-Trøndelag har Trondheim kommune vært en av landets storbyer som har vært knyttet til Prosjekt Bostedsløse. Trondheim kommune har i prosjektperioden etablert seks botiltak, tre kommunale og tre i samarbeid med ideelle og private stiftelser.

Etter henvendelse fra Sosial- og helsedirektoratet sendte Fylkesmannen i Sør-Trøndelag ut informasjon til ytterligere 5 av fylkets kommuner om muligheten til å søke tilskudd for å utvikle oppfølgingstjenester tilknyttet boliger til bostedsløse. En oversikt fra direktoratet viser at to kommuner søkte om et slikt tilskudd. Dette er Malvik og Melhus kommune.

Økonomisk rådgivning

Som nevnt over, ble økonomisk rådgivning vektlagt i den boligsosiale konferansen i april 2004. Rådgiver i Oslo og Akershus, Inger Margrethe Juvshol, hadde her et innlegg om kommunal økonomisk rådgivning. Forsamlingen fikk også en gjennomgang av Kommuneforlagets ”KF-sosial”. Dette er et internettbasert dataverktøy for økonomisk rådgivning i kommunene.

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag har et regionansvar i forhold til å bistå de fire nordligste embetene. På bakgrunn av en henvendelse fra Fylkesmannen i Troms gjennomførte Fylkesmannen i Sør-Trøndelag, sammen med Kommuneforlaget tre dagskurs for Troms. Her møtte deltagere fra kommunens sosialtjeneste. Deltagerne fikk tilgang til egen PC og formålet var å bli kjent med dataverktøyet samt få faglig påfyll.

I desember 2004 ble Fylkesmannen i Sør-Trøndelag tilknyttet den sentrale arbeidsgruppen i Sosial- og helsedirektoratet som skal videreføre og trappe opp arbeidet med økonomisk rådgivning i kommunene.

3.4.9 Resultatområde 75.4 – Fritak for forvaltningsmessig taushetsplikt

Fylkesmannen har behandlet 4 saker i 2004.

3.4.10 Resultatområde 75.6 – Særfradrag

Fylkesmannen har behandlet 8 saker i 2004.

3.4.11 Resultatområde 76.1.1 Kvalitet i pleie- og omsorgstjenesten

Fylkesmannen skal ha oversikt over kvalitetsutvikling i sosial- og helsetjenesten. For å få en slik oversikt må en tidvis etterspørre status. Sosial- og helseavdelingen hos fylkesmannen gjennomførte en kartlegging i alle 25 kommunene høsten 2004. Vi hadde en 3 timers samtale med tjenestelederne på grunnlag av en sjekklister/spørsmål vi sendte ut i god tid før besøket. Spørsmålene var utarbeidet sammen med de personene hos fylkesmannen som har ansvar for utviklingsområdene, og var knyttet til relevante problemstillinger til forventet utvikling. Vi spurte om krav og forventninger var kjent, forstått og tatt hensyn til i planleggingen av tjenestetøvelsen, (systemene), og i noen grad også om ”hvordan det fungerte”. Resultatene baserer seg på de besvarelsene som ble gitt av ledere av deltjenester, i enkelte kommuner også av overordnet ledelse, og er fremstilt slik at det er mulig å vekte og sammenligne tilstandene i tjenestene. Rapport fra kartleggingen blir lagt ut på hjemmesiden til Fylkesmannen i Sør-Trøndelag.

3.4.12 Resultatområde 76.1.2 Saksbehandling i helse- og sosialtjenesten

4. og 5. oktober 2004 ble erfarne saksbehandlere i helse- sosial- og omsorgstjenesten i fylket invitert til Statens hus for en gjennomgang av Veileder og dokumentasjon for pleie og omsorgstjenesten (ISD-1040). Kursledere var Ellisiv Hegna og Per Gammelsæter. Ca. 120 møtte, fra 17 kommuner. Vi ser at det er et kontinuerlig behov for denne type gjennomgang. På kartleggingsrunden ble det ganske klart at mange kommuner/saksbehandlere ikke benytter Veilederen.

11. og 12. november inviterte fylkesmannen i samarbeid med Habiliteringstjenesten for barn og Habiliteringstjenesten for voksne til 2 dagers høstkonferanse i habilitering, i Statens hus.

Målgruppe var betalte hjelpere/personer som til daglig bistår barn, ungdom og voksne med utviklingshemming og andre funksjonshemminger. 140 deltakere.

3.4.13 Resultatområde 76.1.3 Tjenester til eldre

Egen rapportering til Helse- og omsorgsdepartementet med kopi til SH-dir.

3.4.14 Resultatområde 76.1.4 Unge personer med nedsatt funksjonsevne i alders- og sykehjem

Sosial- og helsedirektoratet ga Valnesfjord Helseportssenter, i 2004, i oppdrag å kartlegge situasjonen til unge funksjonshemmede under 50 år som var bosatt i alders- og sykehjem. Det ble ”funnet” 1 bruker i Rennebu kommune som bodde i sykehjem. Det ble opplyst at oppholdet der var kortvarig, og at vedkommende ville flytte ut om kort tid.

I Ørland kommune ble det oppgitt at 1 bruker bodde i sykehjem.

Det er ingen unge funksjonshemmede som bor i aldershjem i fylket.

I 2003 foretok fylkesmannen en kartlegging, og det var da 4 yngre brukere som bodde i institusjon i Trondheim kommune. Verken brukere eller pårørende ønsket egne botilbud for 3 av brukerne. For den 4 ønsket pårørende dette.

3.4.15 Resultatområde 76.2.7 Opptappingsplanen for psykisk helse

Rapporteres særskilt til Sosial- og helsedirektoratet med frist 01.04.05.

3.4.16 Resultatområde 76.3.1 Alkoholloven

Se rapport fra Kommunal- og beredskapsavdelingen.

3.4.17 Resultatområde 77.4 – Nasjonal strategi for kvalitetsforbedring i sosial- og helsetjenesten

Se pkt 76.1.1 om kartleggingen. Forskrift om internkontroll og veileder har vært distribuert til kommunene og informert om i samlinger med kommunenes sosial- og helsetjenester.

3.4.18 Resultatområde 76.3.2 Rusmiddelarbeid

Kommunenes arbeid med tunge rusmiddelmissbrukere

Fylkesmannen videreførte i 2004 arbeidet med å koordinere og tilrettelegge opplæringstiltak rettet mot sosialtjenestens arbeid med tunge rusmiddelmissbrukere, herunder sosial- og helse- tjenestens arbeid med legemiddelassistert rehabilitering. Midt Norsk kompetansesenter for rusfaget, har vært en viktig samarbeidspartner i dette arbeidet.

Formålet med satsningen har vært å heve kunnskapen og kompetansen blant kommunens ansatte for å styrke og utvikle de kommunale hjelpetilbudet overfor tunge rusmiddelmissbrukere.

Opplæring

Det er gjennomført en opplæring ved Høgskolen i Sør-Trøndelag: Videreutdanning i rus og legemiddelassistert rehabilitering, tilsvarende 15 studiepoeng. Studiet hadde 3 samlinger, og ca 45 personer deltok på denne.

Refleksjonsgrupper

I tillegg har det vært arbeidet i 3 refleksjonsgrupper, 11 leger og sosialarbeidere, som har hatt fokus på hva som hemmer og hva som fremmer rehabiliteringsprosessen.

Faglige fora

Rusrelaterte tema har vært drøftet på møtene med kontaktpersonene for de faglige foraene. Det jobbes nå videre med en videreutvikling av foraene til mer tverrfaglige grupper der aktuelle problemstillinger drøftes, og der man deler erfaringer med hverandre.

Erfaringer

Det har vært relativt vanskelig å få med fagpersoner i refleksjonsgruppene. Mange har gitt uttrykk for at det er for travelt i hverdagen til at de kan prioritere deltakelse i grupper eller en videreutdanning, dette gjelder særlig for legene. Men de som har vært med i en gruppe har gitt tilbakemelding om at dette har vært til god nytte i det daglige arbeid med ruspasienter/klienter.

Når det gjelder rusområdet, så er erfaringene at kompetansen varierer sterkt. Særlig i de mindre kommunene er det ofte en person som sitter med kunnskap og erfaring, noe som gjør området sårbart. Et generelt inntrykk etter 3 år med opplæring og arbeid i faglige fora, er at kompetansen har bedret seg betraktelig de siste årene. Rusproblematikken i enkelte kommuner har vært så stor, at ansatte har sett seg nødt til å skaffe seg påfyll av kompetanse. Rusprogrammet har vært en viktig bidragsyter til denne kompetanseutviklingen.

Formålet med programmet er bare delvis innfridd, da det fortsatt er mange av kommunenes ansatte som gir uttrykk for behov for mer kunnskap, men som ikke har kunnet prioritere deltakelse i en gruppe eller i opplæringen. Disse vil imidlertid få tilbud om å delta i opplæring eller i faglige fora i 2005. Vi kan likevel konkludere med at for de som deltok i programmet i 2004, så har kunnskapen og kompetansen på rusfeltet økt.

De forannevnte metodene, opplæring, refleksjon og faglige fora er tenkt å skulle virke sammen for å forankre kunnskapen i det daglige arbeid med rusmiddelproblematikk. Denne formen for forankring av kunnskap på rusmiddelområdet, vil bli videreført i 2005.

3.4.19 Rekruttering for bedre kvalitet - rekrutteringsplanen for helse- og sosialpersonell

Særskilt rapportering med frist 01.04.05.

I er tett samarbeid mellom Sosial- og helseavdelingen og Oppvekst- og utdanningsavdelingen har fylkesmannen i 2004 fokusert på interkommunale opplæringstiltak. Vi har fordelt ca. 4.6 mill. kroner til kompetansehevingstiltak. Fylkesmannen ga 3 ressurscenter i ulike regioner i oppdrag å invitere kommunene til søkekonferanser for å knytte kommunale behov sammen med tilbud. Ressurssentrene fordelt oppgavene seg imellom, - ett ressurscenter har hatt grunnutdanning for hjelpepleiere og omsorgsarbeidere, ett har hatt tilbud om videreutdanning for sykepleiere i kreftomsorg, demens, geriatri og psykiatri, og ett har hatt et 70 timers tilbud for ufaglærte. Den enkelte kommune mottok tilskudd på kr. 10.000.- for hver ansatt som deltok i

opplæringen. I tillegg mottok kommunene tilskudd for annen type kvalitetsutvikling som ikke ble dekket av ressursentrene, eksempelvis har Hist tilbudt desentralisert sykepleieutdanning i 2 regioner.

3.5 Resultatområder for Miljøvern avdelingen

3.5.1 Resultatområde 01 - Bærekraftig bruk og vern av biologisk mangfold

Under resultatområde 01 er gjennomføring av nasjonalparkplanen og tematiske verneplaner særlig viktige oppgaver. Likeledes er marin verneplan, utvidet skogvern, arbeidet for bevaring av villaksen, kartlegging av biologisk mangfold, rovviltforvaltning og oppfølging av EUs rammedirektiv for vann, særlig viktige oppgaver i 2004.

Resultatområde 01.1 - Arbeid etter naturvernloven

Fylkesvise verneplaner

Generelt:

FROAN:

Fylkesmannen er bekymret for at arbeidet med forvaltningsplan er stoppet opp bla som følge av de usikkerheter som er knyttet til dispensasjonen til å etablere matfiskproduksjon innenfor området, og det registreringsarbeidet som skal knyttes til dette. Det er et betydelig press fra kommune, rettighetshavere, oppdrettsinteresser og fylkeskommunen til å få en varig avklaring på vernebestemmelser i forhold til oppdrettsvirksomhet. Videre er det behov for snarest mulig å få utarbeidet en forvaltningsplan for området i en prosess som sikrer tilstrekkelig lokal involvering. Dette arbeidet vil kreve tilførsel av ressurser til embetet, både til prosessen og til frikjøp av de medarbeiderne som må gjøre jobben. Det er gjort avtale med Frøya kommune om oppstart av dette arbeidet i første kvartal 2005.

Forslaget til verneplan for sjøfugl for Sør-Trøndelag som ligger i Miljøverndepartementet bør vedtas så snart som mulig.

Rapportering

01.1RA1 Rapportere eventuelle avvik til den oppsatte fremdriftsplanen til DN pr. 31.08.04 og 31.12.04. Rapportering i eget vedlegg.

Kvitsanden landskapsvernområde ble etablert ved kgl. res. 17.12.04

Utvidet skogvern

Rapportering

01.1RA2 Rapportere status til DN pr. 31.08.04 og 31.12.04. Rapportering i eget vedlegg.

01.1RA3 Rapportere eventuelle avvik til den oppsatte fremdriftsplanen til DN pr. 31.08.04 og 31.12.04. Rapportering i eget vedlegg.

Marin verneplan

01.1RA4 Rapportere status til DN pr. 31.08.04 og 31.12.04. Frist 01.11.2004.

Bidraget til arbeidet med revisjon av faktaarkene for aktuelle områder i forslaget til marinverneplan er noe forsinket, men vil bli fulgt opp i henhold til avtale med DN.

Forvaltning og naturoppsyn i verna områder
Rapportering

Fylkesmannen skal:

- 01.1RA5 Oversende status for feltene "Revidert", "Under revisjon" og "Flyrestriksjoner" i hvert enkelt verneområde til DN for oppdatering i Naturbase
- 01.1RA6 Oversendelse av kopi av alle dispensasjoner til DN og lokalt SNO og kopi av alle anmeldelser til DN.
- 01.1RA7 Etter nærmere avtale med SNO sende inn oversikt over bruken av tildelte midler.
- 01.1RA8 Ved behov orientere DN om forhold av betydning for den økologiske tilstanden i norske Ramsar-områder, jf. forpliktelsene i artikkel 3.2 i Ramsarkonvensjonen. Det skal rapporteres på et tidligst mulig tidspunkt om den økologiske tilstanden av et våtmarksområde på Ramsar-listen "har endret seg, er i ferd med å endres, eller antas å ville endre seg som følge av teknologiske tiltak, forurensning eller andre menneskelige inngrep".

Resultatområde 01.2 - Truede og hensynskrevende naturtyper

Kartlegging og overvåkning av biologisk mangfold

Rapportering

01.2RA1 FM rapporterer status for den kommunale kartleggingen av biologisk mangfold i forbindelse med den ordinære årsrapporteringen, samt ved innlegging av data i naturbase og i Vanninfo Oppgaven er prioritert mht å legge inn kvalitetssikrede data. Alle kommuner har mottatt tilskudd fra staten og kommet i gang med kartlegging av naturtyper. 7 kommuner med naturtypekartlegging er lagt inn i naturbasen. 3 kommuner er tilnærmet klare for oversending til DN. 6 kommuner med viltkartlegging er lagt inn i naturbasen. 1 kommune er tilnærmet klar for oversending. Data leveres i henhold til oppsatt framdriftsplan. Vi bruker store ressurser på kvalitetssikring av data fra kommunene. Datasett fra enkelte konsulenter er imidlertid svært mangelfulle. Dette skaper store problemer i kvalitetssikringsarbeidet. Sør-Trøndelag er derfor forsinket i arbeidet med kartlegging av biologisk mangfold. Notat om dette er sendt DN den 11.01.2005.

Ivaretagelse av viktige miljøverdier

Resultatkrav

Fylkesmannen skal:

01.2RA2 Sende kopi til DN av alle frarådingen som gis etter § 5.3 i oppdrettsloven. FM skal også sende DN kopi av regiondirektørens avgjørelse i samme sak innen 31.12

Antallet saker innen vindkraftanlegg har vært meget høyt. Våre synspunkter har møtt liten forståelse og fått lite gjennomslag i NVE. Inngrepsfri natur er i ferd med å bli sterkt redusert i kystområdene som følge av vindparker

Motorferdsel i utmark

Det må foretas avklaring av hva ”Tydals-dommen” har å si for vår behandling av motorferdssaker.

Røros kommune som er med i motorferdselsforsøket har igjennom kommuneplanens arealdel lagt ut en rekke snøskutertraseer, primært i tilknytning til fritidsbebyggelse. Forsøket avsluttes som kjent 1. mai 2005. Forsøkskommunene bør snarest få informasjon om hvordan de skal forholde seg når forsøket avsluttes, i påvente av en eventuell endring i motorferdsellovgivningen.

Rapportering

Kommunene rapporterer antall dispensasjoner via KOSTRA

Resultatområde 01.3 - Kulturlandskap

Rapportering

Ingen i 2004

Resultatområde 01.4 - Forvaltning av vilt og ferskvannsfisk

Generell viltforvaltning

01.4SO1 i Sør-Trøndelag skal bidra i revisjon av forvaltningsplan for moskus.

Arbeidet er godt i gang og planen vil i løpet av kort tid bli sendt på høring. Et stort utbrudd av munnskurv med påfølgende avliving av dyr samt felling av moskus som har vandret ut av leveområdet har ført til ekstra ressursbruk i mva.

På Svensk side av Femundstraktene, i Funasdalsfjellen er i dag en liten gruppe på ca 8-10 dyr. Et svensk prosjekt tar sikte på å styrke denne bestanden og det er et langsiktig mål å ha 1-2 flokker på opptil 40 dyr hver. Disse dyra har betydelige deler av året opphold på Norsk side. En vekst i denne stammen vil by på utfordringer knyttet til annen bruk av området. Omfattes denne gruppen/stammen av delegasjonen til FMST

FMST har i år 2004 brukt kr 140000,- til bestandskartlegging, informasjonsarbeid, og kostnader knyttet til felling/transport av moskus. Dette er betydelig over bevilgningen på kr 80000,- til formålet. I disse kostnadene ligger ikke bruk av eget personell. Forvaltningen har i år tatt betydelig mer tid enn normalt, både knyttet til revisjon av forvaltningsplanen, informasjonsarbeid og håndtering av sykdomssituasjonen i stammen. Høring av forvaltningsplanen med mer vil medføre ytterligere kostnader i 2005. Hvis Fylkesmannen skal opprettholde og videreføre arbeidet med moskus på samme nivå som vi fjor, må vi få en tilleggsbevilgning på moskus.

Rapportering

01.4RA1 Årlig rapportering av resultater fra bestandsregistreringen for moskus til DN. Gjennomført.

Tilskuddsforvaltning

Rapportering

Ingen i 2004

Forvaltning av hjortevilt

Forvaltning av anadrom laksefisk og innlandsfisk

Rapportering

- 01.4RA2 Fangststatistikk for elvefiske etter anadrome laksefisk ferdigstilles innen 1. november (Tana ferdigstilles innen 15. januar).
- 01.4RA3 Register over sjølaksefiskere sendes til SSB sesongstart, med kopi til SNO, politi og kystvakt. Gjøres
- 01.4RA5 Forslag til kategorisering av vassdrag med anadrome laksefisk oversendes DN innen 15. oktober.
- 01.4RA6 Tildeling av tilskuddsmidler fra Statens fiskefond på elektronisk skjema. Frist 31.12.
- 01.6RA7 For fylkene HE, AA, VA, RO, HO og SF: Kalkforbruk og økonomi for store kalkingsprosjekter for 2004 pr. 30.06 og 31.12. Frist henholdsvis 15.07.04 og 10.01.05
- 01.4RA8 For alle kalkingsfylkene fom SF og sørover: Innlegging av kalkingsdata i Vanninfobasen
- 01.4RA9 Oversikt over frarådninger i oppdrettssaker, samt redegjørelse av særegne konfliktorienterte oppdrettssaker (DN kommer tilbake til mal)
- 01.4RA10 Situasjonsbeskrivelse lakselus - løpende rapportering og ved behov
- 01.4RA11 Situasjonsbeskrivelse rømt oppdrettsfisk – løpende rapportering ved behov
- 01.4RA12 Forbedringsforslag ev. mangler vedr. veilederen – løpende rapportering og ved behov

Gjennomført fortløpende ihht krav

Resultatområde 01.6 - Forvaltning av trua arter

Rovviltforvaltning

Rapportering

- 01.6RA1 DN skal fortløpende orienteres om fellinger som iverksettes av FM. Kopi av vedtak om iverksetting av felling sendes til Direktoratet for naturforvaltning. Utført
- 01.6RA2 Bruk av forebyggende midler rapporteres til DN ved utgangen av hvert år. Uført av landbruksavdelingen. Utført
- 01.6RA3 Oppdatering av Rovbasen, søknader om erstatning for tamrein og sau, opplysninger om avgang av rovdyr som felles eller dør på annet vis m.m. utført. All jerv som er skutt i Sør-Norge under lisensjakt er lagt inn.

Andre arter

Rapportering

01.6RA4 FM oversender fortløpende ny informasjon til DN som legger dette inn i Naturbasen. Gjennomført

3.5.2 Resultatområde 02 - Friluftsliv

Stimulerings / motiveringstiltak

Rapportering

02RA1 Tilskuddsrapportering, både på kap. 1427.74 og på spillemidler (01.05). Gjennomført

Sikring av friluftslivsområder

Rapportering

Ingen i 2004

Forvaltning og drift av de sikra friluftslivsområdene

Oppdrag

Rapportering

02RA2FM i Østfold, Oslo/Akershus, Vestfold, Telemark, Aust-Agder, Vest-Agder og Hordaland skal innen 1.april rapportere til SNO hvordan tildelte midler på kap 1426.32.1 er fordelt mellom driftsenhetene.

Tilrettelegging for jakt og fiske

Rapportering

Ingen i 2004

3.5.3 Resultatområde 03 - Kulturminner og kulturmiljøer

Rapportering

- 03RA1 Årlig rapportering til DN.
- 03RA2 Sende DN liste og kart over de høyest prioriterte kulturminneområdene i sitt fylke innen 01.04. Kulturlandskapsgruppa er lagt ned. Fylkesmannen (avd. for landbruk og bygdeutvikling) har startet et prosjekt om verdifulle kulturlandskap. Vi er representert i styringsgruppa for dette prosjektet.

Vi har ikke sendt over liste og kart over de høyeste prioriterte kulturminneområdene, men vi har sendt over lister over nasjonalt viktige, regionalt viktige og lokalt viktige kulturlandskap. Det er imidlertid bare de nasjonalt viktige kulturlandskapsområdene som er lagt ut i Naturbasen og vi forventer at i alle fall de regionalt viktige områdene også legges ut. (Dette er viktige opplysninger for bl.a planleggere).

3.5.4 Resultatområde 04 - Overgjødning og oljeforurensning

På grunn av ressursituasjonen er vi ikke helt à jour på avløpssiden. Kompetanseoppbygging har nå kommet i gang. På beredskapssiden (MOB sjø og land) mangler en oppdatering av sjødelen samt at land delen ikke er oppstartet. Vi arbeider med å få til et større prosjekt på embetet på beredskapsarbeid.

Resultatområde 04.1 Helhetlig vannforvaltning

Rapportering

Fylkesmannen skal:

oppdatere SESAM innen overvåking innen 01.06. Ok

Resultatområde 04.2 Avløp, akvakultur, m.m.

Se også resultatområde 01. Akvakultur

Resultatområde 04.3 Akutt forurensning

Fylkesmannen skal:

- slutføre regionvis implementering av MOB-kart for marint miljø for de regioner som gjenstår innen utgangen av 2004, samt oppdatere kartene etter behov
- fortsette arbeidet med å kartlegge og prioritere landbaserte miljøressurser i regionen basert på MOB-landmodellen, med sikte på ferdigstillelse i samtlige regioner innen utløpet av 2004.

Bakgrunnsinformasjon

Annet

TA-1765/2000: Modell for identifikasjon og prioritering av miljøressurser i marint miljø

Modell for identifikasjon og prioritering av miljøressurser på land, med web - referanse:

<http://www.miljoreferanser.no/public/visref.asp?id=4341>

Rapportering

Fylkesmannen skal:

- Sørge for at Kystdirektoratets beredskapsavdeling og de respektive beredskapsregioner (IUAer) har en oppdatert, fylkesvis oversikt over aktuelle kontaktpersoner ved miljøvern avdelingen med ansvar for beredskap mot akutt forurensning, samt aktuelle miljøfaglige rådgivere (navn, telefonnumre innen og utenom ordinær arbeidstid)
- Gjennomført, men medarbeidere innen embetet ønsker ikke å bli oppringt utenfor ordinær arbeidstid. Dette oppleves som en vaktordning som forlanges kompensert.

3.5.5 Resultatområde 05 - Helse- og miljøfarlige kjemikalier

Rapportering

Fylkesmannen skal:

- tertialvis rapportere framdrift i forhold til utarbeidede gjennomføringsplaner og SFTs prosjektplan for prosjekt Grunnforurensning 2005 Gjøres
- kontinuerlig vedlikeholde data i grunnforurensningssystemet/databasen for å sikre allmennheten til enhver tid oppdatert informasjon om delegerte lokaliteter og kommunale fyllinger, og som del av rapporteringen for arbeidet med A- og B-listelokaliteter Gjøres
- rapportere elektronisk til SFT om mudring og dumping i sjø i henhold til rapporteringsmal innen 01.04 Gjøres
- rapportere framdrift i arbeidet med den enkelte tiltaksplan for forurensede sedimenter. SFT vil komme tilbake med eget rapporteringsskjema og rapporteringen skal skje i forbindelse med foreløpig årsrapport.
- rapportere resultater fra de landsdekkende og regionale kontrollaksjonene til SFT etter nærmere tilbakemelding fra SFT ok

3.5.6 Resultatområde 06 - Avfall og gjenvinning

Rapportering

Fylkesmannen skal:

- rapportere resultater fra de landsdekkende og regionale kontrollaksjonene til SFT etter nærmere tilbakemelding fra SFT ok
- be søker/deponiansvarlig for kommunale/interkommunale deponier om å oversende en kopi til SFT av eventuell søknad (som går til FM) om unntak for deponiforskriftens krav om dobbel bunntetting, inklusive miljørisikovurderinger. SFT vil benytte opplysningene i kopi av innkomne søknader og miljørisikovurderinger i vårt arbeid med å vurdere vilkår for utslipp av sigevann. Utføres
- fortløpende oversende kopi til SFT av alle vedtak i forbindelse med avgjørelse av søknader om unntak for krav om dobbel bunntetting i deponiforskriften ingen vedtak gjort i 2004
- innen 01.06 legge inn kvalitetssikrede data om uttak og bruk av metangass fra deponiene for 2003 i SESAM, samt legge inn årsrapporter for deponier. Dette er et viktig bidrag i myndighetenes arbeid med internasjonale rapporteringskrav. Metangass er lagt inn. Sigevannsdata er ikke lagt inn

3.5.7 Resultatområde 07 - Klimaendringer, luftforurensning og støy

Rapportering

Fylkesmannen skal:

- Oversende en status pr 31.12.03 av arbeidet etter forskrift om grenseverdier for støy til SFT innen 1.5.04, i mal utarbeidet av SFT
- innen 1.5.04 rapportere til SFT omfanget av gjenstående tiltakspliktige boliger i henhold til forskrift om grenseverdier for støy, forutsatt at anleggseiere gjennomfører planlagte tiltak i 2004.
- utarbeide en kort tilstandsbeskrivelse av hvordan industrisaker håndteres i fylket (ressursbruk, type saker, status) i foreløpig årsrapport
- Industrisaker håndteres etter forskrift om behandling av tillatelser etter forurensningsloven. Vi har flere typer bedrifter, jfr. delegeringer i løpet av de siste årene, de største gruppene er næringsmiddelbedrifter, fiskeforedling, galvanisering, div. masseuttak og forbrenningsanlegg Saksbehandlingen tar vanligvis rundt 3 måneder.
- fortløpende oppdatere INKOSYS / "Forurensning" (eMIL) ok
- fortløpende oversende nye utslippstillatelser i kontrollklasse 1, 2 og 3 elektronisk
- registrere kvalitetssikrede utslippstall og avfallsmengder fra bedriftenes egenkontrollrapporter for 2003 og godkjenne tallene i INKOSYS, evt. "Forurensning" (eMIL) innen 1.6.2004. ok

3.5.8 Resultatområde 08 - Internasjonalt miljøvernssamarbeid, bistand, nord-/polarområdene

FM Sør-Trøndelag

Etter nærmere avtale skal FM Sør-Trøndelag bistå DN med relevante prosjekter under det norsk-russiske miljøvernssamarbeidet, herunder arbeid med miljøopplæring i Nordvest-Russland. Fylkesmannen vil få refundert sine utgifter knyttet til dette arbeidet. Dersom medarbeideres deltakelse i denne oppgaven vil ha konsekvenser for øvrig oppgaveløsning, må dette avklares med DN.

Rapportering:

- I tilknytning til det norsk-russiske miljøvernsamarbeidet har Fylkesmannen i Sør-Trøndelag etter avtale med DN utført arbeid tilsvarende 4 ukeverk.
- I tillegg er det på oppdrag fra DN utført 4 ukeverk i forbindelse med sekretariatsarbeid i forbindelse med Nordic Wetland Conference på Ørlandet i mai.

3.5.9 Resultatområde 09 - Regional planlegging

Resultatområde 09.1 - Ansvar for at nasjonal politikk formidles og ivaretas

Rapportering

09RA.1 Rapportering av dispensasjonspraksis i 100-metersbeltet langs sjøen. Rapporteringen er fra 2003 forenklet, slik at det er nye bygg som skal rapporteres. Rapporteringen skal skje en gang årlig. Fristen for neste rapportering til MD av tallene for 2003, er satt til 1. desember 2004. Utført

09RA.2 Rapportering av hvilke miljøtiltak/prosjekter som er tildelt skjønnsmidler i 2004. Rapporteringen skal skje innen 31.oktober 2004.

Både under tildeling av restmidler fra skjønnsporten i 2003 og ved hovedtildelingen av skjønnsmidler for 2004, er ulike miljøtiltak tildelt midler. Omfanget av kvalifiserte søknader er imidlertid ikke stort. Vi vil derfor øke informasjonsarbeidet for å spre kunnskap rundt om i kommunene om de muligheter som finnes for støtte til miljøtiltak innenfor denne ordningen. Innsamling av data til rapporteringsfristen er i rute.

Prioriterte tiltak:

Rennebu kommune: tilskott til kommunens kostnader ved å handtere sak om pålegg om opprydding på bilopphuggingsanlegg ved Ulsberg tidligere tilhørende Gunnar Sandhaug, Opprydding gjennomført

Resultatområde 09.2 Samordning av statlige interesser

Resultatområde 09.3 Klagesaker, saksomkostninger og rettssaker

Rapportering

09RA.2 Fylkesmennene skal rapportere om saker etter plan- og bygningsloven. Rapporteringen skal skje tertialvis på: <http://rapportering.fylkesmannen.no/> Utføres
Overføring til fylkesmannen av myndighet vedrørende lovlighetskontroll etter kommuneloven

3.5.10 Resultatområde 10 - Kart og geodata

Rapportering

Ingen i 2004

Generelt har embetet også i 2004 hatt en sterk fokus på GIS og Geodata. Gjennom arbeidet med GisLink- prosjektet er det etablert en kart og fagdatatjeneste hvor kommunal og regional forvaltning har vært hovedmålgruppe. Tjenesten er etablert med sterk brukermedvirkning, noe

som har ført til at den er tatt i bruk av forvaltningen lenge før prosjektslutt. Tjenesten gir et tverrfaglig informasjonstilfang.

GisLink- prosjektet har hatt stor grad av måloppnåelse. Gode styringsdokumenter og en sterk forankring i ledelsen har bidratt til dette. Et annet viktig element for høy måloppnåelse er den kontaktflaten prosjektet har hatt med nasjonale og regionale aktører, samt kommunene. Her har alle nivå vært representert, politisk ledelse, administrativ ledelse og på saksbehandlernivå. Forventningene til prosjektet og dets resultater har vært høye. Gjennom den positive måloppnåelsen prosjektet har er også forventningene oppfylt. GisLink har gitt langt større positive bieffekter enn forventet, som:

- Sterkere forankring av GIS/geodata i ledelsen etter prosjektet
- Større fokus på GIS som strategisk informasjonsverktøy
- Økt kompetanseheving på alle nivå i embetet
- Prosjektet ble avsluttet 1. desember i henhold til plan og innenfor økonomiske rammer. GisLink blir nå videreført gjennom embetets faste GIS/geodatadrift i samarbeid med Møre og Romsdal Enhetsfylke. Samtidig er det tatt grep i forhold til Moderniseringsdepartementet og systemutvikler for eventuelt å kunne implementere løsningen i andre fylker på en enkel måte.

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag og Fylkeskommunen i Sør-Trøndelag har i 2004 inngått en partnerskapsavtale som omfatter et nærmere samarbeid på flere ulike fagområder. Et av disse er GIS. De to organisasjonene har nå startet arbeidet med å samordne fagkompetanse, programvare, kartdata og infrastruktur for geografisk informasjonsteknologi. GisLink vil stå sentralt i dette samarbeidet, og fylkeskommunen vil blant annet bli en aktiv bruker og tilrettelegger av data i GisLink. Dette vil føre til at GisLink får et enda bredere informasjonstilfang for kommunal og regional saksbehandling. Fordelene ved dette samarbeidet er at organisasjonene utnytter felles personalressurser, sparer på reduserte kostnader til programvare og får et bedre og mer felles beslutningsgrunnlag enn tidligere. På www.gislink.no er det lagt ut en sluttrapport som gjør greie for resultatene i prosjektet.

Miljøvernavdelingen har de siste tre år deltatt i prosjektet HASUT (Havbruk, Arealbruk, Samordning og Utvikling i Trøndelag) og EU- prosjektet SISCAL (Satelitebased Information System on Coastal Areas and Lakes). Begge prosjektene ble slutført i 2004. Begge prosjektene ble gjennomført i henhold til prosjektplan og har tilført embetet relevante resultater både i fht. datagrunnlag, teknologi, økt kompetanse (GIS/Fjernmåling) og ikke minst et stort tverrfaglig nettverk regionalt, nasjonalt og internasjonalt. Les mer om prosjektene på www.hasut.no og www.siscal.net., eller kontakt GIS-rådgiver (fha@fmst.no).

Gjennom arbeidet med GisLink er det etablert et grensesnitt som gjør det enklere for den vanlige saksbehandler å fremskaffe et digitalt beslutningsgrunnlag uten nevneverdige forkunnskaper innen GIS. Etableringen av GisLink- portalen har skjedd i nært samarbeid med geonorge.no, og det er lagt stor vekt på tilgang av originaldata i GisLink gjennom WMS fra de ulike nasjonale sektormyndigheter. Det er i 2004 gjennomført obligatoriske kurs for alle ansatte i bruken av GisLink. Desember 2004 ble det opprettet en fast stilling som GIS-rådgiver innen GIS og Geodata ved Miljøvernavdelingen. Denne ressursen er øremerket GIS- oppgaver, og bistår saksbehandlerne i etablering/vedlikehold av datasett, temakart og veiledning i GIS og geodataspørsmål.

3.5.11 Resultatområde 11 - Tverrgående virkemidler, fellesoppgaver

Resultatområde 11.1 Miljødata

Rapportering

Resultatområde 11.2 Tilsyn

Rapportering

Fylkesmannen skal:

- rapportere resultater fra de landsdekkende og regionale aksjonene til SFT etter nærmere tilbakemelding fra SFT ok
- innen 13.10 melde inn neste års planer for endags- og flerdagstilsyn, flerdagstilsyn hvor det er ønskelig med bistand fra SFT og eventuelt behov for tilsyn av virksomheter hvor SFT er myndighet ok
- rapportere siste års kontrollvirksomhet innen 15.03 ihht. mal som blir oversendt fra SFT ok
- fortløpende registrere alle kontroller og resultatene av disse i INKOSYS eller SESAM, avhengig av type virksomhet ok
- fortløpende oversende kontrollrapporter elektronisk. Dette gjelder virksomheter med utslippstillatelse i kontrollklasse 1, 2 og 3 og med krav til egenrapportering.

På grunn av ressursituasjonen har vi ikke greid å øke tilsynsaktiviteten som forventet. Vi har imidlertid deltatt i alle landsomfattende aksjoner, har godt samarbeid med de andre tilsynsetatene i fylket og gjennomfører samordnet tilsyn sammen med dem. Vi har også hatt samarbeid med Nord-Trøndelag og de har gjennomført en del tilsyn på vegne av oss.

4. Vedlegg

Regnskapsoversikt pr. 31.12.04

***Rapportering - Fylkesspesifikt oppdrag knyttet til
verneplaner
fiskeforvaltning
utvidet skogvern og vederlagsordningen
nasjonalparkplanen og nasjonalparksentre***